

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlitterre és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlitterre költsége 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfuttató:
STRAUSZ SÁNDOR.

A megvert muszka.

A háboru első évének vége; nemcsak idő szerint, hanem kialakulásában is jelent befejezett szakot. A győzelemben való bizodalunkat kezdetben nem számszerűtőlőlünk — mert hiszen az nem volt meg, — hanem hadvezéreink ügyességéből és csapataink és itthonmaradt honfiaink és honleányaink lelkesedéséből merítettük.

És ez a lelkesedés nem lohadt le még akkor sem, amikor az ellenség a magyar róna felé törtetve átkelt a Kárpátokon és a magyar felvidékre tolaodott be. Tudtuk mi akkor is, hogy győzni fogunk, mert győznünk kell! Meg kell védenünk ennek a drága Hazának a földjét, melyhez ezeréves ragaszkodásunk köt, mely tápláló anyánk és melyet vad hordák prédájául átengednünk nem szabad.

Nem szabad, mert szinte emberfeletti erőfeszítéssel, makacs szívóssággal dolgoztunk kulturáján: földjének kulturáján épp úgy, mint azokén, kik rajta élnek. Ezt a földet meg kellett óvni az orosz barbarizmus garázdálkodásaitól. Nem tühettük, hogy az óriási munka árán szerzett világosságot eloltsa, elfojtsa a muszka rém, hogy — miként hazájában — a drága magyar földet is sziiberiai sötétségbe borítsa.

Küzdöttünk a megtámadott izomfeszítő, mindent legyőző akaratával, amely csak azt az egy célt ismeri: letörni a gonosz támadó erejét és minden más célt ennek alárendel. Vagyon, személyi biztonságot, sőt maga az élet is: mik ezek e szent cél mellett?

Vezéreink, vitézeink az óramű pontos-

ságával végezték önfelelőzést követelő kötelességüket — az óramű pontosságával, de egyúttal a tudatos embernek azzal a határtalan lelkesedésével, amelyre csak a hazaszeret, az igazságos ügybe velett rendhellen hűt és bizalom képes. Mi, idehaza, kukoricakenyéren élünk és nem zugalódtunk. Ellenkezőleg: amit nélkülözhetünk, sőt annál is többet, mind odaadtuk azoknak; akik értünk, mindnyájunkért, a Hazáért áldozták vérüket, életüket.

Ennek a gyönyörű együttműködésnek és a szövetséges német hű fegyverbarátságának köszönhetjük, hogy az első háborus esztendő befejezése alkalmával már nemcsak a birodalmunk, hanem szilárd tények keznek győzelemünkért. Meglörve, szétverve, fejesztve fut a muszka hadsereg. Eleinte kiemerihiellennel látszó embertömegének csaknem a fele elveszett: fogságba került, megsebesült vagy elesett. Megmaradt felől alig a harmada harcra képes még, de ez a mindössze két millióra becsülhető katonája is annyira demoralizált, hogy még csak ellentállani is alig bír, nemhogy kedve lenne támadni.

Feltéve, hogy igaza volna a muszkának, hogy várainak elvesztése nem stratégiai, hanem csak politikai és erkölcsi csapás, joggal kérdezhettük, hogy az ily értelmű csapás nem vonja-e maga után a stratégiai bukást is! Az orosz hadvezetőség és államférfiak öszetelvezszik az okot az okozattal. A várak feladása nem ok, hanem okozat. Az ok az orosz hadsereg demoralizációja, előidézve és fokozva ama kétségbeejtő helyzet által, amibe az orosz armádia jutott és amiből a kibontakozást, menekülést, még a legjobb stratégia,

a legerősebb esetben is, csak a katonák százezreinek elvesztése révén remélheti.

Elérkezett ideje annak, hogy az oroszok — józan emberi számítás szerint — kénytelenek megadni magukat. De vezelőik sokkal inkább féltik a bőrüket, fejüket és még ennél is jobban megcsontosodott abszolútisztikus rendszerüket, melyek a leveretés bevallásával a legnagyobb, a legkatasztrófálisabb veszélynek lesznek kitéve, semhogy a lelkiismeret hangjára, a józan ész szavára hallgatnának. Nem akarják belátni, mert irólóznak annak belátásától, hogy ez a háború az ő részükre be van fejezve, hanem folytatják a háborút. Ők legalább azt hiszik, hogy ez folytatás, holott voltaképpen a háboru második évét lüzik az első háborus esztendő után, hanem a második esztendőben a második háborút kezdik meg.

Az első, amelyet erőtlől duzzadva, el-lentállhatatlannak látszó hatalmas offenzívával kezdetek meg, csúfos vereségükkel végződött. Remélhetnek-e győzelmet a másodiktól, melyet a megszakadásig elgyöngyölve, csüggedt, ellenséges fogságba vágó, a harc-tól elfáradt katonákkal akarnak ujbol kezdeni?

Hadi zászlószög.

In memoriam.

1914—1915.

Az a titáni küzdelem, melyet Ausztria-Magyarország, hűséges és nagy szövetségeseivel, Németországgal karöltve közel egy esztendeje — mondhatni — a fél világgal folytat, annyi babért font már a diadalmas szövetséges fegyverekre, hogy az már ma is

A kis hős.

Írta: Lukács Lajos.

Déli harcér, 1915.

A robogó vonat meglássa gyorsaságát majd fokozatos fékezéssel megáll az állomáson.

A kocsi virággal, fagalyakkal, zászlókkal vannak díszítve. Csupa jókedvű fiú tolong az ujtohoz s amint meglátják a nagytömegű publikumot, lelkesedéssel énekléshez fognak és egymás után éneklék el a »Szózatot«. »Fel, fel vitézeket!« és egyéb harci dalokat. A közönség éljénzéssel honorálja a derék hadfiak elragadtató hangulatát és vöröskeresztet ellátott uri hölgyek csokoládét, süteményt, cigarettát osztogatnak ki közöttük. Akad egy-egy kedves kis medő, aki virággal dobálja a katonákat. Színes, megörökitésre méltó kép. — Ezekkel a fiukkal az ellenséget megverni gyerekjáték.

Felszállni, a vonat indul!

A fiúk felugrálának a kocsiakra és egetverő éljénzés közepette indul ujutára a vonat.

A hátulsó kocsi egyikére majomügyesen kuszik fel egy 15 évesnek látszó kis fiú, beugrik wagononkba és kerve-kér bennünket, hogy vigyük magunkkal, mert ő el szeretne jönni a harcérre. Hasznos szolgálatokat fog végezni, ha a lövész-árokból fekszik vizet fog hordani. Ha éhesek leszünk krumplit, kenyert és egyéb ennivalót szerz. Arra fog törekedni, hogy meg legyünk vele elégedve.

Végignézzük. Vékonyka kis legény. Nem igen bírja a harcéri fáradalmakat.

— Mi a neved?
— Ács István.
— Iskolákat végeztél?
— Hat elemt.
— Van valami foglalkozásod?
— Villanyzerelést tanultam.
— És miért nem dolgozol most?
— Mert a gyár a háború következtében meg-bukott és más helyet nem tudok találni.

— Vannak szüleid?
— Vannak. Édesapám tízhónapja a harc-téren van és nem tudjuk merre van. Édesanyám tüdőgyuladásban most halt meg.
— Testvéreid vannak-e?
— Egy kis öcsém és kis hugom. Mind a kettőt az Augusztus-alap vette magához.
— Engem már nem tudtak elhelyezni, elküldtek dolgozni. — El is helyeztek egy villanyzerelőhöz, de annak is be kellett volna; megint állás nélkül maradtam — Már három napja nem ettem.

Összenézünk. — Mindannyiunk tekintete azt véleményezi, hogy vegyük magunkhoz a fiút. Előkerítünk egy nagy darab szalonnát és kenyeret, odaadjuk neki és nézzük, milyen mohósággal fog neki az evésnek.

Állomáskor, állomásra érünk, majd megérke-zünk rendeltetési helyünkre.

Felszerelünk. A kis Pistának időközben jutott

egy sapka és katonai bluz is s úgy visszik a zászadparancsnok úr elé és megkérjük, hogy a fiút magunkkal vihessük.

Megengedi. — Nagy marsolások következnek; a fiú bírja. Hegyre fel, hegyről le. Biztosított menetben megyünk és így nem kell félni attól, hogy az ellenség meglep bennünket.

Gyönyörű helyeket látunk. Magas hóval borított hegyeket, vízéseket, már egy fél napja mászunk egy uttalan, véget nem érő hegyet. A fiú ott van mellettünk. Valahonnan botot kerített és úgy tolja felfelé magát. Az út mindig rosszabb lesz. Az eső szakad. Magunkra terítjük sátorlapunkat. Egyet lépünk előre, három csúszunk vissza. Cipőnk nem elég szeges. Megfordítjuk puskánkat és úgy szurjuk a földbe szuronnyát; így előbbre jutunk valamivel.

Esteledek. Nem látunk mást, mint mozgó pontokat és nem hallunk mást, mint ziháló me-lleket. — Nem bírunk tovább. Lerokadunk a földre, egy fa alá telepünk, fejünkre húzzuk sátorlapunkat és a nedves földön fekvé töltjük az éjszakát. Az ellenség fényezőri folyton működnek, ránk is esnek sugarak. Nem törődünk vele. Mesz-sziről gránátlövéseket hallunk. — Van egy kis füv rumom. Kiiszom egy hajtásra, mert nagyon fáradok. A fiú melletttem alszik, szabályosan lélekszik.

Mikorra ujbol felébrednek, már hajnalodik, felkeltem a fiút és dideregve indulunk a csapat után.

Egy-kettőre felérünk a hegy tetejére. Csodás

múltán bámulatba ejti e világháborúban érdekel és nem érdekel népeket egyaránt. S amikor kérdezzük, hogy mi az oka annak, hogy zászlóinkat győzelemről-győzelemre viszik katonáink, erre csak két feleletünk lehet. Az egyik az, hogy hadseregünk minden egyes tagja, a legelső vezetőtől a legutolsó katonáig tudja, hogy igazságos ügyért fogott fegyvert. Ez a tudat fokozza lelki és testi erejét, ez acélozza meg a kardját. Tudja, hogy mialatt hős katonáink a harcterek vér-áztalta földjén száguldoznak diadalról diadalra, itthon az apák és testvérek, a nemzet egész fegyvertelen zöme, szintén diadalmasan megvívta csatáját. Megvívta keze munkájával, takarékságga gyümölcseivel és amit elsősorban kellene említeni, lángoló hazaszeretetének áldozatkészségével. Tudja, hogy bármily veszedelem érje őt a harcmezőn, az ilthonmaradtok nem feledkeznek meg gondoskodni róla a hozzátartozóiról.

Künn a harcmezőn a nemzet kardja, itthon pedig szíve győzhetetlen erővel sugározza be Szent István koronáját, mert a háború megérteti az emberekkel, hogy nem állhat minden egyes ember ugyanazon a helyen, de bárhol áll is, szolgálhat és kell is szolgálnia a közös cél elérésére.

Ennek tudatában fordulunk újból a hazafias magyar társadalomhoz, hogy a jótékonyág gyakorlásának egy újabb forrását nyissuk meg számára.

Egy művészi kivitelű, bronzból készült Hadi Zászlószöveget hozunk forgalomba, amely díszes tokkal együtt darabonként 15 koronába kerül.

Azok a néma zászlók, melyek nem harcztereken lobognak, hanem itthon maradvá szimbolizálják az egyes erkölcsi testületeket, egyleteket, társulatokat, jogi személyeket stb., nem lehetnek el anélkül, hogy egy egészséges jelvénytől a most folyamatban lévő nagy korszak emlékeit meg ne öröklítsék.

Nem maradhat el e jelzés az egyházi zászlókról sem, amelyek a mennyi dicsőséget hirdetik, — hirdessék egyáltalán vitéz hadseregeink földi dicsőségét is.

Hirdessék az igaz ügy diadalát, melyért

küzdünk, díszileg ott e szög minden zászlón, az igazság győzelmének emlékére, megörökítésére annak, hogy Magyarország fennmaradásáért és egy újabb, dicsőletesebb s talán boldogabb ezredév megalapozásáért folyik a küzdelem: In Memoriam 1914—1915. — mint e Hadi Zászlószög jeliséje mondja.

De nem fogják elmulasztani e jótékonyági vállalkozásunk támogatását bizonyára a hatóságok, vármegyék, városok, községek, iskolák és közintézetek stb. is, melyek mindegyikének van legalább egy-egy zászlaja, mely ott lobog megfelelő helyen már most is, mikor megjön a messze harczterekről a dicső diadalnak híre és kigyulladnak az örömtűzök a legkisebb kunyhótól a királyi palotáig.

Sőt hogy azok se szoruljanak le a jótékonyág újabb teréről, kik zászlókkal nem rendelkeznek (asztaltársaságok, bankok, pénzintézetek, magánosok stb.), gondoskodott az Országos Hadsegélyző Bizottság arról is, hogy a Hadi Zászlószög passe-partout ba, vagy márványba illesztve, a falon mint dísz tárgy, esetleg elnöki asztalon, mint levélnyomó, külön megrendelésre szintén forgalomba hozathassék.

Legyen szabad még azt a kérelmet is intéznünk az összes egyesületekhez és társulatokhoz, hogy a Hadi Zászlószöveget, a mai nap idők emlékére és mindenkinek épülésére egy hazafias ünnepély keretében zászlójukba beleillesztieni s az ünnepély napjáról osztályunkat értesíteni kegyeskedjenek.

Vitéz katonáink megérdemlik, sőt elvárhatják tőlünk, hogy a bennük élő erkölcsi erőket ezzel is fokozzuk. És minthogy a magyar szív eddig sem mutatkozott kevesebbnek a magyar karnál, s minthogy e viharból Szent István koronájának tündöklő sugárzásban kell kikerülnie, minden követ csillagjain ott nemzeti érvényesülésünk és haladásunk fénye, vérünkkel tegyük pirossabbá rubintjait, a jótékonyág nemes tűzével pedig tegyük ragyogóbbá aranyát.

Eme biztos tudatban bocsátjuk ki felhívásunkat, csatloljuk ahhoz a megrendelési lapokat és kérjük a nagyközönséget, hogy

ügyünket eddigi meleg szeretetével és áldozatkészségével felkarolni kegyeskedjék.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság
Jelvényosztálya.

Hősi halál.

Mély megilletődéssel hajtjuk meg a dicsőség zászlaját szegény Tomka Ferke drága emlékezte előtt, aki mint a nagykanizsai 20. honvéd gyalogezred főhadnagya az északi harctéren 1. hó 6-án 20 éves korában hősi halált halt.

Részleteket még nem tudunk, de hiteles forrásból jött az értesítés, hogy Tomka Ferke már nincs az élők sorában!

Szegény fiu! Tavaly került ki a Ludoviceumból, mint hadnagy s egy év alatt főhadnaggy lett belőle a harctéren s hogy ezt az előléptetést megérdemelte, bizonyítja a Signum laudis, melyet az ellenség előtt tanúsított kiváló vitézségeért Öfelsége a napokban kitüntette.

Még meg sem száradt a festék, mely lapunk múlt számában erről a kitüntetésről megemlékezett s ma már elparentáljuk az ifjú hőst, akit ritka szerénységeért a társadalom osztálytól kegyelt s jóságáért és ragaszkodásáért szülői imádásig szerettek.

Nem emlékeztünk meg haláláról anélkül, hogy a legnagyobb részvétellel ne forduljunk a szegény szülők, Tomka György csáktornyai grófi számvevő és felesége, szül. Molnár Jolán urasszony felé, akiket ez a csapás a legborzasztóbban megrendített. Mert nemcsak Tomka Ferkének az életét oltotta ki az orosz golyó, de Miklós fiukat is elvesztették az orosz háborúban, aki mint tüzér kadétörmeister a háború legkezdetén, még tavaly, augusztus havában, Ravaruszkánál 23 éves korában ifjú lelkét kilehelte.

Tomka Miklós haláláról annak idején nem emlékeztünk meg, mert biztosit nem tudtunk. Bár a szemtanúk kétségbevonhatatlan híradsza szerint kétségtelen volt az ifjú szomorú vége. Mégis amellett, hogy kimélni akartuk a megtört szülőket, mindig reménykedtünk: hátha még sem igaz s Tomka Miklós az élők közt küzd az ádáz ellenség ellen. Végre is azonban nemcsak bennünk,

látvány! Mindenütt hóval fedett magasabbnál-magasabb hegyek. A völgyben piros téglával fedett barátságos házak.

Hozzáérintünk a fedezékáshoz, a fű is segít. Nekigyürkőzik és ás fardhatatlannál. Majd fákat vágunk az erdőben, fedelet építünk új otthonunknak, mindenben használható a gyerek. — Fedezékünk elé még szeges drótsövényt húzunk, spanyol lovasokat és farkasvermeket állítunk fel, most már jöhet az ellenség.

A fű elküldjük vízért. Nem tudjuk, hol folyik, de ő vállalkozik rá, hogy felkutassa. Eltelik egy óra, két óra, még mindig nem jelentkezik. Nyugalankodunk miatta. Végre este felé kulacsainkat halljuk zörögni, itt a fű. — Jobban megnezük, látjuk, hogy az arca vörzik.

Elmondja, hogy mikor vízért ment, rálőttek, de szerencsére a golyó csak horzsolta az arcát. Bekötjük a sebet és lefektetjük, nem engedjük többé vízért, inkább havat hozunk a csajkánkba és azt olvasszunk fel s abból főzünk feketekávé. Élénken tárgyaljuk az esetet, majd elérkezik a lefekvés ideje. A gyerek is lefekszik.

Reggelre kelve nem találom a gyereket mellettem, megint elköborolt valamerre. — Ma erős napunk van. Az ellenség egyre-másra küldi gránátjait és shrapnelljeit. — Az egyik gránát a konyhánkat is tönkretette. Ebéd nélkül maradunk, annak dacára, hogy egyik konzervünket megehetjük. Nyugalankodunk a fű miatt, nem eszünk semmit. Már dél van, még mindig nem került elő.

Ugyan hol járhat a kis csavargó? Már megbántuk, hogy magunkkal hoztuk őt.

Hirtelen megszólalnak nehéz ágyúink és szakadatlanul ágyúzzák az ellenséges állásokat. Ugy-lászik, megtalálták az ellenséges ágyúk fészket és azt lövik. Tüzérségi párbaj készül. Az ellenség egy ideig felel, azután beáll a csend.

Estefelé telefonon jelentik és napiparancsba adják, hogy az ellenséges ágyúkat teljesen tönkretették.

Lelkes éjlenzés! Rossz éjszakánk van, megint a fű miatt aggódunk.

Hajnaliodott már, mikor a fiut egy tüzérségi megfigyelő magával hozta. Tépett a ruhája és piszkos.

Elmondja, hogy elkalandozott a hegyen és egyszerre az ellenséges üteg előtt találta magát. — Hirtelen kikémlelte az ellenséges ágyúkat és indult visszafelé a leghevesebb gránátűzben. Szóval derekas felderítő szolgálatot teljesített, olyant, hogy bármelyik önkéntességi iskolát végzett katona becsületére vált volna.

Százados úr azonnal tizedesi rangra emelte a fiut és megígérte, hogy a háború befejeztével kadettiskolába helyezi el őt.

A mi Pistánknál boldogabban nem lehetett elképzelni.

Szerzett magának négy csillagot és melegben felvarrta.

Hadapród úrtól elkérte messzelátóját és ki-

állt a legveszélyesebb pontra. Ugy kémlelte az ellenség mozdulatait.

Hívtuk, jöjjen el onnan, de ma nem lehetett a fiuval birni.

Közvetlen közelében explodáltak a gránátok, de ő nem mozdult el onnan. Újabb felderítést szeretett volna elvégezni.

Egy újabb gránát explodált ott, ahol a fiu állt. Rémes csattanás, guruló sziklák, homokgyezir. Általános fejfelenség. — A zűrzavar elmúltával első tekintetünkkel a fiut kerestük. Egy nagy vértócsát láttunk ott a gránátzilánkok között.

Megértettünk mindent. Szegény fiu, nem hord nekünk több vizet!

Azon a helyen, ahol a szerencsétlenség történt, kis fejét készítettünk. Rárajzoltuk szabályos betűkkel:

Itt e helyen szenvedett hősi halált

ÁCS ISTVÁN tizedes.

aki 15 esztendő óta és Hazájának nagy szolgálatot téve lehelte ki nemes lelkét.

Bűszkeséggel őrizzük meg emlékét és megígérjük, hogy minden évben felkeressük sírját és virágokkal halmozzuk el.

Nyugodjék békében!

Bajtársai.

de a kétségbeesett szegény szülőkben is kialakult a fájdalmas tudat, hogy fűk legeren-
tebb kötelességeinek teljesítése közben a harc-
térén elesett.

A baj sohasem jár egymagában. Alig, hogy a fájdalom parányi mértékben lecsillapodott és pedig éppen a második fiu katonai előmenetele és sikerei s fokozott gyermekiragaszkodása következtében, mellyel az elvesztett fiát szinte kárpótolni törekedett: a Sors a fájdalom enyhülését szinte megirigyelte s a hagedt sebeket durván, kegyetlenül összmarokkal felszaggalta!

A társadalom tehetetlenül áll a megtört szülők végtelen fájalmával szemben. Mi sem tehetünk egyebet, mint hogy igaz részvétünk tolmácsolása közben a Mindenható-tól fájdalunk keresztényi elviselésére gyógyító balszámot kérünk.

Nyugtassa meg őket a boldogító tudat, hogy fiaik a Hazáért haltak s hogy emlékezők arany betűkkel lesz megörökítve a nemzet történetkönyvében.

Nyugodjanak békében!

— **Figyelmeztetés.** A 26840/1915 sz. M. kir. belügyminiszteri körrendelet — illetve abból kifolyólag a vármegye alispánja által 18045/915 sz. rendelet folytán mindazok, akik saját termésükből vagy pedig termelőktől történt vétel útján mégis valamely malom vállalatnak adott megbízás útján maguk részére egyéni gabona illetve liszt szükségletet nem biztosítottak, azok az előjáráság által összeíratott és szükségletükről a kötelező bejelentő lap házról-házra járva kiállítottat.

Amennyiben bármely érdekelt az összeírás idejében távollét vagy esetleg más okból szükségletét az előlj. útján be nem jelentette illetve bejelentő lapot nem adott, az f. hó 16-án (hétfőn) délelőtt a községházán annál bizonyosabban jelentkezék, mert azután már ebbeli igényét nem érvényesítheti.

K Ü L Ö N F É L É K.

Bűcsüdal.

*Muraközben nevelt anyám,
Ott is volt a kedves tanúm,
Hol a munkát dalogattam
Végeztem én napról-napra.*

*Most azonban messze jártam
Honért vívni nagy csatákban;
Dalos kedvem itt is megvolt,
Noha golyó száz halált szőtt.*

*Sötét felhők tornyosulnak,
Eszőcseppek sűrűn hullnak.
Eppen jókor... vért lemosás...
Sirom lesz már Lengyelország.*

*Edesanyám ne sirasson,
Ertem könyet ne hullasson,
Hogyha holtom hírét hallja,
Igy kívánta ezt a Haza!*

IIj. Szivoncsik Antal.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, Alsóegyház Alajos nyug. csáktornyai áll. polgári iskolai tanár neje, szül. Szeiwerth Ilka urasszony f. hó 12-én este fél tizenkét órakeretében 60-ik évében Viziszentgyörgyön elhunyt. A jóságos lelkű feleség és gondos anya elhunytát férjén kívül Lajos, Viktor, Ilona férj. Gyarmati Józsefné és Paula férj. Leszáj Pálné gyer-

mekei, valamint nagyszámú rokonság gyászolják. A drága halott hült tetemeit f. hó 14-én délután Csáktornyan helyezték igaz részvét mellett örök nyugalomra. Legyen áldott emléke!

— **Új iskolaépületek.** A közoktatásügyi minisztérium Perlakon és Dráviadison új iskolaépületet emeltet.

— **Eladó biliárd.** Egy biliárd teljes felszereléssel kéz alatt igen jutányosan eladó. Bővebbet a lap szerkesztőségénél.

— **A Haditermény Részv. Társaság bizománya.** A Haditermény R. T. közzétette azon cégek jegyzékét, kikkel július végéig végleges megállapodást kötött a bizományi viszony tekintetében. Vidékuinkról mint bizománysok Graner és Csakathurner, Hirschmann A. kereskedő cégek szerepelnek. A további kötelek folyamatban vannak, melyeket folytatódáson fognak közzétenni.

— **Ipari munkások jutalmazása.** A kereskedelmi miniszter az ipari munkások szorgalmának, buzgalmának és jó magaviseletének jutalmazására 100 — egyszáz K-s áll. jutalomdíjat rendszeresített, melyből 6 jutalom a soproni iparkamarának jutott. A jutalmazott munkások a jutalomdíjon kívül elismerő okmányt is kapnak. A jutalomért szept. 15-ig lehet folyamodni a soproni kereskedelmi és iparkamarához intézve a kérvényt. A jutalomra való igény előfeltételei: magyar állampolgárság, állandó alkalmaztatás, legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében (tanoncévek beszámítva), a munkabér 2000 K-t meg nem haladhat. A beadványok bélyegmentesek.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Bránovics Katalin, Podvezanecz Péter, Szerb Miklós, Lukovnyák János, Peiti József, Bujaics Mária, Rosenfeld Sárika, Babics Ilona, Hábel Aladár, Horvát Ilona, Horváth Rózi, Pergár Amália. — Meghaltak: Filipovics Pál (16 é), Medved Rókus (66 é), Stanitz Antonia (76 é), öz. Horváth Mihályné (82 é), Szabó Juli (24 é), Márvék János (23 é), Grábár Imre (68 é), Skvorcz András (72 é), Róth Sándor (32 é), Debán István (4 h), öz. Petermanec Mátyásné (63 é), Ferencsina Franciska (2 é), Pozsgay József (3 h), öz. Baranics Andrásné (66 é), Pergár Amália (15 n). — Házasságot kötöttek: Penteredy Ferenc és Vanek Erzsébet; Juksa József és Roskovec Anna.

— **Beiratás.** A csáktornyai m. kir. áll. elemi népiskolai tanítóképző intézetben a jövő tanévre a beiratkozás a következő sorrendben történik: szept. 2-án III. és IV. szept. 3-án a II. éves növendékek beiratkozása, szeptember 4-én az I. éves növendékek orvosi és zenei hallásbeli vizsgálata és beiratkozása. Szeptember 6-án a tanév ünnepélyes megnyitása.

— **Visszaérkezés Angliából.** Göncz Dénes, néhai Göncz Lajos volt csáktornyai gyógyszerész fia, Manchesterben egy kémiai gyárban mint aligazgató volt alkalmazva. A bekövetkezett háború következtében családjával együtt internálva lett olyformán, hogy neje Manchesterben maradt, ő meg a foglyok táborába került. Felesége (Czakó Ella) egy-maga maradt manchesteri lakásán, még cselédje is elhagyta azon kijelentéssel, hogy magyarnál nem szolgál. Ezen elhagyatottságában kisleánya született, az angol bábaasszony jó szívvel segítve gyakorolva, egy hétig ápolta. Kézelhető a szegény asszony kétségbeesése teljes elhanyagoltságában. Hazul-

ról sem leveleket, sem pénzt nem kapott, csak az angol újabb rendelkezés folytán gyermekével együtt haza térhetett és 10 napi fardásos utazás után a múlt héten Keszthelyre érkezett.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oltó házi italokat csekély költséggel otthon készítenk. 100 liter házi italt (ananas, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvétellel. Öt adagnál egyet ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brűnn 618 sz. Morvaország.

— **Katona-nap Nagykanizsán.** A nagykanizsai Jóléti Iroda f. hó 20-án Nagykanizsán katona-napot rendez nagy népünnepellyel kapcsolatosan. A népünnepélyen lesz katonahangverseny, dalárdaverseny, tombola, orfeum, kabaré, szépségverseny, hadivásár, tűzijáték, konfetticsata, világposta és még sok mulattató dolog. Belépődíj 40 fillér.

— **Állandó mozi.** A csáktornyai Rákóczi-utca 19. sz. alatti állandó moziban a mai előadások programja a következő: Férj-uram kikapós, (hum. jelenet); Nordisk films Compagnie üdonság: A fehér rabszolganő, (dráma 2 részben); Szerelmes filozofet, (humoros); Ha te úgy, én is úgy, (vigjáték 2 részben). Az előadások kezdete pontosan: délután 5 1/2, és este 8 1/2 órakor.

— **A negyvenhárom-ötven éves népfőlkölok beosztása.** Csakhamar itt az idő, mikor a 43—50 éves népfőlköloknek bemutatásukra kell jelentkezniük. Beosztásuk a következő módon fog megtörténni: Az alkalmasak három csoportba tartoznak. Az elsőbe a volt tisztek és altisztek oszthatnak, s akik egykor valamely különleges fegyvernemnél szolgáltak, pl. műszaki csapatoknál, haditengerészetnél, most föltétlenül a közös hadsereghez jutnak. A volt honvédek ismét honvédek lesznek. A közös hadsereg volt tisztei és altisztei 3 : 2 arányban oszthatnak a honvédséghez is. A legénység közül a volt honvédek szintén ismét honvédek lesznek, míg a volt közösök 3 : 2 arányban eloszthatnak. A harmadik csoportba a ki nem képzett népfőlkölok tartoznak. Ezeket szintén 3 : 2 arányban osztják szét. A honvédelmi miniszter valamennyi 43—50 éves volt tiszttel és altiszttel a gyalogsághoz helyzeti. A volt tisztek legutóbb viselt rangfokozatukat fogják viselni, amit hitelesen igazolniuk kell. Negyhetes kiképzőtanfolyam is felállítanak, amelyben a 43—50 éves tisztekkel, ha kérelmezik a felvételt, a megváltozott utasításokat és rendszabályokat fogják megismertetni.

— **A 43—50 éves B) osztályú népfőlkölok karpaszománya.** A kereskedelmi miniszter közölte a soproni Kereskedelmi Ipar-kamarával, hogy a megfelelő iskolai képzettséggel nem bíró kereskedők, gyárosok, iparosok kivétel esetében szintén megszerezhetik a karpaszományt. A folyamódókat a következő tudnivalókról tájékoztatjuk. A kérvény a kereskedelmi miniszterhez címzendő, de a Kamarához küldendő meg, felszerelve iskolai és egyéb bizonyítványokkal, a kérvényhez a kamara tájékoztatására csatolja be folyamódó kimerítő életrajzát is, mely főként arra terjedjen ki, hogy a folyamódó minő szerepet tölt be közgazdasági téren. A kérvényeket a kamara véleményező javaslatlaltal terjeszti fel a miniszterhez. A folyamódvány és mellékletei bélyegmentesek.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinara, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cčna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Rusi su u velikoj stiski.

Boj med Srbijom i Bulgárijom. Tretja górzka bitka. Skriti rusi u Lublinu. Spotrti ruski orsag. Ruska pustolovina u Varšovi. Na Pfann bregu. Proganjamo ruse u Ruskim. Beži taljan u Tripolisu. Nazaj moraju dati Macedoniju. Boj med talijanom i turčinom.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Naj se vijaju zastave, naj glasiju zvoni dajmo hvalu Previšnjemu i veselimo se!

Vu velikim taboru, pri kojem je skoro čeli svet prisutan, došli smo do takvoga dneva, u kojem človek škrlaka mora doći zeti, pak prama nebu se zglednuti i gospodinu Bogu hvalu dati, da je našim i savezničkim vojnicom sreća dal i njihova oružja i istinska nakanenja njihova blagoslovili, da su s jednim velikim korakom naprej stupiti mogli vu preobladanju naših neprijatelja.

Meseca augustusa, dneva 6-ga su došli prvi telegrammi, da smo mi i nemci prevzeli Varšovu glavnog grada Rusko-Poljske zemlje i on isti den jake ruske festunge: Ivangorod i Vladimir-Volinski zvane.

Rusi su vu oktobru prošlog leta celom svetu na znanje dali, da budu do božica njihove čete po vucicah Berlina, Beča i Budapešte maširale i da budu od Nemške veliki del odzeli, Magjarsku i Austriju na falate raztrgali, Horvatsku i Slavoniu k Srbskoj priklopili za to, ar je srb vmoriti dal naslednika tronuša i tovarušicu njegovu i ar je zrok i temelj bil ovomu velikomu taboru.

Rus je dospel vu Nemšku i prevzel od nemca jeden del Posen zvanog orsaga. Od nas je odzel polovicu Galicije i podufal se je i prek svete granice našega orsaga Magjarskoga. Francuz, englez i drugi naši čemerni neprijatelji, kojim nigdar nikaj nismo zakrivili, su s veseljem gledali, kak diraju rusi vu Galiciju, vu Posen i kak zežigaju hiže tudjih siromaških ljudih vu varših, selah i na majurah. Ovi nečemučni ljudi ne samo marhu, nego i ljudstvo su odegнали sobom vu severne kraje Ruske zemlje, vu Sibiriju.

Red je i na nas, stanovnike Magjarske zemlje došel. Više magjarska sela i varase kre Karpata su vre vuništili rusi, gda su jim naši hrabri vojnici »halt!« zakriknuli, pak jih iztirali iz našega orsaga, do sredine Galicije. Vu tem vremenu je jeden del naših šeregov iz Posena, a drugi del iz za-

padne stranke Galicije tiral vun rusa, koj se je s dvaput vekšom vojskom, kak je naša i nemška, navašil na nas, a potlam pak branil se proti vitežtvu naših i savezničkih šeregov.

Ali nikaj nije hasnilo! K našemu oduševlenju došla je Božja pomoć.

Prevzeli smo Premiša festunga, predri smo najjaksi ruski front pri Gorlicih, iztirali smo rusa iz Lemberga, pak vu prošlim tjednu prevzeli smo glavni grad negdašnje Poljske zemlje Varšovu i dve druge jake festunge, a vezda rus beži pred našom i pred nemškom vojskom, da ga neobkolimo i do kraja ga ne vuništimo.

Ali zabadava beži! Sve se tak kaže, da ne bude ruska vojska iz naših ruk vušla i da bude obkoljena.

I premisliti si je vngoto, da je glavni grad Rusko-Poljske vu našimi rukami! Sto let je tomu, da si je Varšovu rus osvojil i poljake vuništil, a vezda na svetu vu broju najjaksa vojska mora iz nje sramotno bežati. To je kaštiga Božja za ono, kaj je rus 100 let dugo zločestoga s poljskim narodom napravil i za ono, kaj je on nam hotel napraviti.

Ne su naše škole, cirkve, knjige i novine naroda na ljubav domovine zabadava podvučavale! Vezda se je ves trud izplatil, ar je blizo vréme tomu, da budu gjejerni sinu naše mile domovine z svojom hrabrostjom ruskoga vrage na lanc deli i pekla mu podri.

Vu Budapešti i vu svih vekših varasov našeg orsaga su hiže s zastavami okinčene. Bande su igrane po vucicah i čeli narod bil je oduševljen, gda su glasi došli velikoga dobička naših i savezničkih šeregov.

Sto let treba rus, dok k sebi dojde. I njegov siromašen puk bude prevedel, da bude mu na hasen ov njegov veliki zgubicek, ar bude onda, da bu taboru kraj i on cirkve, škole i slobodu dobil od vlade, koja ga je do vezda gulila, s pukom kak s marhom baratila, a za dobrobit i napredak njegov nikaj ne napravila.

Vezda je naša vlada dobila izkaz iz

onih varmegijah kre Karpata, kud su rusi vu zimi haraćili, dok jih nisu naši vojnici iztirali prek karpatske planine. Vu Ung, Máramaros, Sáros i Zemplén varmegiji su rusi svegskupa četrdeset sela i občine do kraja vuništili. Izvuču toga više selah i občinah na pol, na frtalj zežgali i porušili i sve, kaj je vu selu bilo, su odnesli, marhu zakrali, ili odegнали, živad pojeli, zrnje rez-tepli, opravu reztrgali i vužgali, pohižtva rezcepali.

Vnogo penez se je vu orsagu zebralo, s kojim budu se vuniščena sela opet na novo zazidala. Našlo se je vngoto bogatih magjarskih varasov, kakti na peldu: Kecskemét, Debrecen, Nagyvárad i t. d., koji budu sami jednu občinu na novo zazidati dali. Nigdo ne bude kvaren, ar bude lepšu hižu dobil, kak je predi imel.

Najnovesi glasi su jako dobri ne samo iz ruskog bojnog polja, na kojem je rus vre tri milion vojnikov zgubil, nego i iz talijanskog bojnog polja su takaj dobri glasi došli, ar ovi još tam stojiju, gde su tabor počeli, ali jih je vngoto menje, ar su naše čete vre do dvostojezera talijanov postrelali i polovili.

Iz toga se vidi, da moremo i na dalje s zaufanostjom gledati vu budućnost.

Savoya i Nizza.

Sad, kad nas je talijan tak odurno izdal, znamo da je naš odvunašnih poslov minister još lani augustusa meseca obečal Talijanskomu orsagu Savoyu, Nizzu, Tunisza i Korsziku ako miren oslane i s nami bude držal. Razmi se samo onda, ako Francuzkoga orsaga preobladamo, jerbo ova mesta su francuzka imanja. Talijanskomu orsagu to ne je bilo dosta i ponudbu neje prijel. Talijanski orsag na Dalmaciju i na dalmatinske otoke je spekuleral, koji su nigdar k Talijanskomu orsagu ne spadali, naprotivno Savoyu i Nizzu samo pred šezdesetpet letmi je sgubil, kad mu je grabežliv Francuzki orsag ova lepa mesta pod siloma zel.

III. Napoleon za to, da je maloga Piemonta 1859-ga leta proti Ausztriji pomogel, vu ovu ime tak je dal račun talijanom :

Francuzkomu cesaru dužnost je paziti na to, da nebudo svi alpeniski puti talijanom vu rukah.

Kossuth Lajoš ove reči ne po diplomatiskim jeziku ovak je rezložil :

— Čujes Piemont? Te bi je jedinstvi Talijanski orsag potreben, meni pak je Savoya i Nizza. Ako ove nedaš sim, onu nebudes dobil. Preracunaj si, stero ti je već vredno.

Francuzka pirula jako je zuhka bila, jerbo Savoya je talijanske dinastije zibka i starinski imetek, Nizza pak je Garibaldia rodjeno mesto. Cavour talijanski minister sve je probal da francuzko gulenje prepreči, ali III Napoleona poslanik Benedetti, serdito je hitil tam Cavouru :

— Ako odmah nepodpišete kontrakta, da Savoyu i Nizzu nam odustite, dam vam na znanje, da zapoved imam francuzke šerege, koji nas braniju proti Ausztriji, odmah vun poslati iz Lombardie.

— Izvolite — veli Cavour — morete oditi !

— Razmite me jedenput gospodin grof — veli Benedettija odredim, da francuzki šeregi vun odideju iz Lombardije, ali najte misliti, da dimo, neg vu Toszkanu i vu Florenc. Stém zeme vun tretjega Napoleona list i pokaže Cavouru, koj je sam anda mogel čitati, da francuzki šeregi zavzemeju najlepša mesta vu Talijanskim, ako kontrakta odmah ne podpiseju.

Něje bilo vremena premislavati. II Emanuel plakal se je kad je marcijusa meseca 23-ga podpisal kontrakta.

Talijanski minister vu glavu se je stel sterliti od žalosti i od špota, najmre pak je srdit bil Garibaldi, kad je počul, da njegovo rođeno mesto francuzi poždereju. Něje imel mira, neg je odmah sledeći list pisal vu Turin Türr Istvanu :

— Pino, januar 17. 1860. Dragi Türr general! Budite tak dobri i popitajte njegovo Veličanstvo, ali je to istina, da Nizzu francuzom odustiti. Odgovorite mi na brzojav : je ili ne! Garibaldi.

Türr je stém listom odišel vu kraljsku palaču i odmah je audienciju prosil. Kralj je od žalosti sbeležal i vu postelji je prijel Türra, koj mu je odmah prek da Garibaldiov list. Kralj je prečital lista i ovak je zakričal :

— Brzobjavno ! je ili ne! Lěpo je to. Za malo vrěme pak je dalje govoril.

— Dakle : je ! Ali povečte vi Garibaldiu, ne samo Nizzu, neg i Savoyu sgubimo. Povečtemo nadalje, da ako ja morem i moram preterpeti, da sgubim naše hiže zibku i starinskoga imetka, onda i on mora tilo hito, jerbo on je samo svoje rođeno mesto sgubil.

Dakle izdajniko Nizza i Savoya menje je vredna, kak Dalmacia. Budemo vre vidli. Nesmemo pozabiti, da vun stoga još i jeden falat Tirola i Görza za badav bil dobil talijan, ako miren ostane. Nė, on je stel Trieszta ! No, naj si dojde ponjega.

Stel je tabora, to pak do grla već ima.

Spotrta Russia.

Varšova je propala, Ivangorod, Lublin, Cholma smo prevzeli, Rozan, Pultusk festungeji su nam vu ruke došli, Osztrolenka,

Lomza i Oszcoviec festunge smo porušili. Libau su nemci zadobili, Riga i Brec-Litewsk festunge rusi već su spraznili. Kuliko festungov su samo rusi imeli med Narev, Vistula i Bug vodami, koji su vnogo milljardov koštali, koje su na leta i na leta k tomu pripravali, da vu bojnim vremenu braniju ruske šerege, tak kak karle su se porušili pred našemi i nemški šeregi. Čudno gledi čeli svēt, ovu strahovitno borbu, kakvo je još nigdar nišči ne videl, niti doživel. Naši neprijatelji zadrevili su nad tem. Tak svi glediju na rusko bojno polje, tak preplašeno glediju i čekaju, kaj bu se tam pripetilo, da su med tem toga za svoju nevolju pozabili.

Izbilja plašivo je to za naše neprijatelje, kaj se sad na ruskom bojnem polju dogadja. Na sveto naj jakša soldačka moć, koja sama sedemnajst milljunov soldačije ima, tri mesece tak rekuć dan, na dan je bita i bez pameti bejži pred našemi šeregi. Od tri krajov tešćiju ruse naši i savezni šeregi, bejžiju rusi pred nami i med tem toga fondamo je, podeselinimo njim linije. Negdašnji naj strahovitneši ruski šereg je spotrti. Samo pred jednom letom, čele Europe je ruski šereg velika straha bila. Ako je Ruski orsag nekaj zahteval, nišči je ne ufal veliko proti tomu se vuprti, jerbo za ruskom rečjom tam je stal čeloga svēta najveksi šereg. Denes, za jedno leto pak tam leži spotrti i nemoćen ruski orias. Moćnoga i zlobnoga ruskoga Goliata, je preobladal s bozjom pomoćjom mladi i mali David. Dugo je trajala Borba : čelo jedno leto. Vu ovim vremenu stoput je plašil Nemškoga orsaga i AustriaMagjarsko, da nas sdrušdje, da nas spotere tak, da niti jedna kotriga nam čela ne ostane. S takvom silom i moćjom se je pred leto danom na nas navalil, da smo već mislili, došla nam je skradnja vura.

Ali naši mudri vodji, naši vitežki soldati, naša terpljivost od vremena, do vremena je potrla jeden, jeden falat od strahovitnoga ruskoga šerega. Od početka boja najmenje četiriput je tak veliki bil ruski šereg, kak nemški i naš sveskupa. Denes već něje tak, barem i denes još ruski šereg puno više osobah broji, kak naš i nemški. Još je puno više ruske soldačije, kak naše, ali ně ga je tuliko, da ju spametjom i svi-težtvom nebi mogli ladati.

To pak se stoga vidi, ako na minuću leto se sglednemo. Kaj smu od 1914 ga leta prvoga augustusa, do 1915 ga leta, do prvoga augustusa napravili, pokažeju nam ovi broji :

Plien :

1 milljun 917,261 zarobljenik rusov.
7,000 štukov
2,400 mašinpuskih.

Osvojili smo :

Od Belgiuma . . 29.000 kvadrat kilometrov.
» Francuzkoga 21.000 »
» Rusije . . . 130.000 »

Sve skupa : 180.000 kvadrat kilometrov.
K tomu spada još sve onu, kaj smo sad augustusa meseca zadobili i za plienili. Od toga još nemamo točnoga računa.

Ali neprijateljski sgubiček je još puno vekši, kak ov račun kaže. Im to svaki zna, da s vun za robljenicov ima još neprijatelji mrtve i pležerce. Ako neprijatelj samo dvaput tuliko mrtvih i pležercov ima, kak zarobljenikov, onda po ovim računom Russija

je najmenje pet milljun ljudstva zgubila, oruzja i municije pak tuliko, da za ovu bojno vrěme više to na nikakvi način nemore domestiti.

Popriliki poleg tak velikih i slavnih dobičkov već moremo znati, kaj bude konec strahovitnemu boju. Boj još traja, još vnogo budemo morali alduvati doklam s bozjom pomoćjom srečno i slavno budemo mogli zaključiti strahovitno borbu, koja sad još po čelim svetu traja. Daj Bog, da skim predi bude ova srečna vura došla.

Ruska pustolovina vu Varšovi.

Sad već znamo, da rusi još juliusa petnajstoga su počeli prazniti Varšovu. Od ovoga dana do trispeltdeset jezer stanovnika je ostavilo varaša i pobejgi su vu odsnutrašnji orsag. Naprotivno pak je tuliko selčanov doslo vu varaš iz bližnjih občinah, koji su sve sobom donesli, kaj su samo mogli. Za kaj su samo znali, da bi neprijatelju na hasen bilo, sve su predi do fundamenta vunistili.

Varšovski fabrikanti zabadov su po željeznica spravljali svakojačko robu i blagu. Dan i noć se je eksplođeranje čulo vu fabrikah, jerbo nikaj su ne šteli ostaviti, da bi neprijatelj nekaj za nucati mogel. Najmre pak kovinu i kufra svega su pobrali i odnesli. Vu čeli Varšovi něje za jeden metercent kufra ostalo. Iz bankov više milljun rubelov su zvozili vu orsag. Soldati su i telegram i telefon drote doli pobrali. Iz sveju cirkvih su zvone doli zeli i nekam na ishod zvozili. Cirkveno pohižtvu takodjer su prek Viztule spravili. Vu cirkvah je ničesa ne ostalo.

Pokehdob pak ně su imali dosta soldačije da bi letošnje letino bili mogli dalje spraviti, sve su vuni na polju požgali. Okolo Varšove sva sela su porušili. Varaša vu zašancali, pod moste pak su dinamita podčelili.

Purgarom su preprečili, da do Bzest-Litovska dalje ideju. Svakojačke cevi po kojih je voda tekla sve su spotrti i sad nebi bilo čuda, ako bi strahoviten tifusz nastal vu varašu, jerbo nigdi čiste vode nėra.

Od juliusa dvajstiprvoga sva kola i kočije su iz varaša spravili. Vu varašu něje niti jeden šepav konj ostal. Sobom su odnesli vatrogaske špricake, sad se proti ognju jako teško moreju braniti.

Zadnje dane pet polakov su strelili, jerbo na špagovino su obesili Times zvane novine i tak su je iz oblaka doli pustili, da je svaki mogel čitati, da englezke novine tak pišeju, da Varšova za par danov mora propasti.

Pred nekojom vurun predi, kak su ostavili varaša, počeli su onu stran strahovitno strelati gde su nemške korenike stanovniki hiže imali.

Augustusa tretjega je zadnji vlak išel iz Varšove proti Szentpétervaru. Na ovim vlaku čeli šereg polakov je odišlo pred nemci. Augustusa četrtoga dvajstipet rusov su zaklale nemške bombe, koje su nemci iz aeroplanov hitili doli na varaš. Išli ov dan vjutor od pete vure podjednoma su tulili nemški veliki stuki. To je bil pričetek zadnje i odlučne sturme.

Rusi su žurno pobejgi. Sve ruske čete jednako proti Bzest-Litovsku su bežjale. Kad su rusi prek Viztula vode došli, moste

su vu zrak spustili. Prve nemške patrole vjetro ob šesti vuri su došle vu varaš i stēm je Varšova nemcom vu ruke došla.

Prék Viztula vode je Praga zvani festung, ovdī su rusi još na jedno kratko vrēme postali i počeli su Varšovu bombardirati. Dva dana su bombe vu varaš létale. Tretji dan nemci su prék vode vdrli i ruse i odovut dali prefirali. Počēmsi od ovoga dana je mir vu varašu i nemci hitro bočeju sve popraviti, kaj su rusi spodrlī i vu nistili. Najpredi nazat su složili telegram i telefon drote. Prék Viztula vode moste delaju i t. d.

Soldacki oficiri tak misliju, da nemci dalje budo za rusima išli, jerbo njim je cilj, da ruskoga šerega na dvoje pretgrneju. Nēmci sad vu jednom vremenu na severni strani ideju proti Ossoviec, od južne strani od Cholma ideju proti Breszt Litovszku. Ruski oficiri sami veliju, da Mackensen tak močnoga šerega ima i tak spametno ga vodi, da nebudo mogli proti njemu niti vu Breszt Litovszku se dugo braniti.

Novoja-Vremja ruske novine pišeju, da Mackensen dvanajst vojnih zborov je na skupljaj i stēm velikim šeregom se žuri od Varšove proti Breszt-Litovszku. Podjednoma je za hrbom rusom i nedopusti njim, da bi si mogli šerege vu red spraviti. Rusi samo tuliko zastavljaju Mackensenovoga šerega, da sve moste i željeznice spodereju za sobom, puče pak prekopaju. Rusi kud ideju sva sela spožgeju.

Na Pfaun bregu.

Pfaun špica 2700 metrov je visoka i čēlo leto obćena je snegom. Odovud teče naša Drava, koja je ovdī samo jedan mali, ali jako bistri potocēc. Naši dečki iz Alfōlda, koji su još nigdar nē brega vidli, dobro se čutiju ovdī. Važno mesto je to i ravno za to su talijani ovdī šteli prék vu monarhiju vdrti.

Juliusa 8-ga naše patrole spazile su tri talijanske bataljune. Iz toga su odmah naši znali, da talijani pripravlaju se. Talijanske linije vu zraku osemsto metrov su dalko bile. Čēli dan su talijani sim, tam skakali, videti je bilo taki, da se na šturmu spravljaju.

Kak se je zoriti počelo, pokanje se je začulo, kak da bi grmelo. Dva talijanski stuki su se sglasili. To je bil počētek. Pet-najst centimeterne šrapnelle i granatine su počeli talijani proti nam spuščati. Kvara su jako malo napravili stuki, jerbo kuglje sveksinoma dalko odzaja za nami su curele i tam eksplođerale.

V jutro ob šesti vuri talijani počeli su z puških strēlati. Neprijateljske mašinpuške prestalno su prascale. Strahovitno vnoho municije su pofračkali bez svakoga hasna. Naši baki mirnu su ležali za pečinami i samo negda, negda se je puška sprožila, da pokažeju talijanom, kak treba ciljati i da su zivi.

Po času vtihnuli su štuki, jerbo su talijani mislili, da su naše već dosta sdelali i počeli su se pripravljati na šturmu. Guste čopore bilo je videti, kak se vu švarm linije spravljaju. Naši su jako visoku bili ober talijanov i da do naših dojdeju morali su se predi vu dolinu spustiti. Vu naših sanchih mir je bil i sve tiho. Talijani su mislili, da naši su već tak odnegogli, da se niti genuti neufaju. Talijani s velikom

krikom su se približavali. Naši su je pustili na četiri sto korakov blizu. Skrite mašinpuške sboka su počele na talijane prascati, takodjer i naši baki su dober cilj imeli. Strahovitno je bilo gledati, kak su talijani doli cureli. Odmah je brēg pun bil mrtvih. Iz strvnoga brega tak su mrtvi se doli koturali, kak tikve. Niti jedan nē je blize mogel dojtī, kak na dvē sto korakov, ali odonut je već živ nē došel doli niti jedan. Svaka kuglja je trofila i koj je još živ ostal, preplašeno je doli bejžal, doklām ga je nē kuglja dostigla.

Doli ostajuci opet su se počeli skupljati, to sve je bilo od naših pozicijah lépo videti.

Med tem toga talijanski kanonēri opet su počeli strahovitno na brēg strēlati. Kad su štuki vtihnuli, pešići su opet na šturmu išli. Sad su malo spametneše išli. Pet švarmlinije na jedenput Jedna, od druge na šestdeset korakov dalko. Opet su je naši mirno puščali na brēg. Vrēme jim je takodjer služilo. Megla je nastala i dežd je počel cureti. Dvēsto korakov blizu su je pustili i kad se je megla rezišla, počele su naše mašinpuške se glasiti. Baki su sporno strēlati, jedni pak pripravleno kamenje doli su spuščali. Romani nē su mogli vu šanci ostati, neg sveseljom su vun poskakali i onak su hitali kamenje, jerbo nē su talijane tuliko cenili, da bi spuških bilo vrdno na nje strēlati. Naši Mannlicheri puno bolje pokaju, kak talijanske puno slabese puške. Med praskanjom strahovitno javkanje se čulo. I barem ga talijanov pet put tuliko bilo, kak naših, opet su divjo morali pobēcti, koji su još mogli i koji su vtegnuli. Najmenje dvē jezero mrtvih i pležerov je ostalo na bregu. Kad su puške prascati postale, na sve strani se je javkanje čulo. Pležerani talijani mīlo su křicali:

— O mio Dio! O mio Dio! (Pomori mi Bože! Pomorimi Bože!)

Kak dobro srđce imaju naši baki, vidi se stoga. Jeden cigan je štel doli sterliti, jednoga šepavoga talijana, koj se je žuril doli iz brega. Jeden baka skoči k ciganu i prime ga za pušku.

— Daj mu mira, cigan! Vidiš da je pležerani i više nam nemore na škodu biti.

Dakle talijani opet spōtno su biti bili i više nē su ufali na ov brēg šturmu delati. Naši baki po bitki veselo su se zabavljali, jerbo s med njih je samo jedan doli opal i to samo sbog toga, jerbo su jedni nē mogli slerpeti vu šanci, neg su vun sposkakali i tak su talijanom na cilj došli.

Tak trajaju bitke sve posud na talijanski granici.

KAJ JE NOVOGA?

Neverni taljani.

Već nam bude leto
Meseca augusta,
Da je v boj otišlo
Vnožina junaka.

Nesmo to mislili,
Niti pak senjali,
Kaj jih v tem mesecu
Nej dalko imali.

Mi si tak mislimo,
Daj već doma bili,
Tretje saveznika,
Či nej mi imeli.

Nebajmo se nikaj,
Dobri Bog nas brani,
I proti taljanu
On nas vre objači.

Počuli su naši
Kakvi su taljani,
Ve pak ida na nje
Tak kak oroslani

Svi junaki ki su
V boju vre od lani,
Nikaj nesu v strahu
Niti pred taljani.

Viktor Emanuel,
On je kralj taljanski,
Boja je ponudil
Austriji Magjarski.

Ponudil je boja,
Bar nē imel zroka,
Zato odgovoren,
Sam naj malo čeka.

Stemse nam zahvalil
Na našoj dobroti,
Koje se je vžival
Prek tridesti leti.

Salandra, Sonnina
Nygvi su ministri,
Ki su jako zato,
Da se magjar vništi.

Szentilona.

Stareši i mlajši
Budu rukovali,
Is velkom vitežtvom
Taljana zbuhalī.

Neverni taljani
Dugo se spravljali,
Čēlih deset mesecov
Su nas zavajali.

Dugih deset mescov
Su nas vkanjivali,
I nevernot svoju
Vezda pokazali.

Gospodine Bože!
Vu te se ufamo,
Bud nam na pomoč
Kaj je obladamo!

L. Ilonka.

— Tri šeregi napredujeju vu Ruskim. Pod Hindenburgovu zapoved spadaju:

I. Below general od Mitau ide na sever proti Riga festungu i varašu, koj je vu ovi okolici naj veksi.

II. Scholtz general zavzel je Lomzu i od ovoga močnoga festunga nē daleko jako je sbil ruse.

III. Med Narev i Bug vodami Gallvitz general napreduje i svelikom silom tira ruse proti Breszt-Litovszku.

Ovi tri šeregi stojiju pod Hindenburgom zapovedjom.

Vu drugi čoport spadaju oni šeregi, kojim je Lipót bajorski herceg zapovednik. Ovdī već i naši regimenti vojujeju, koji su zadobili Ivangoroda. Pod zapovedjom Lipót hercega dva šeregi vojujeju:

I. Prvoga sam stari herceg vodi i on je već petdeset kilometrov dalko ostavil Varšovu i slavno se žuri proti Breszt-Litovsku.

II. Drugoga šerega Woyrsch general vodi. Ov šereg neprestalno dalje i dalje proganja pred sobom ruse i dalko je došel od Viztula vode.

Tretji čoport je on, kojega Mackensen general vodi, Mackensen je pri Gorlici predral ruskoga centruma i pod njegovom zapovedjom dva veliki šeregi vojujeju. Jednoga József Ferdinand nadherceg, drugoga pak Böhmi Ermolli vodi.

Ovi tri čopori skup vojujeju. Tak velikoga šerega još vu niti jednim boju nē svēt videl. Tiraju, tečiju ruse i za kratko vrēme čēli budemo, da i Breszt-Litovsk je propal.

Rusi, doklām su po Rusko-Polskim hodili, sve su požgali i sve su vuništili. Sad kad po ruski zemlji hodiju, svemomir daju. I stoga se vidi opet, kak rusi štimaju onoga naroda, koj pod rusko cesarstvu spada.

— Francuzka pomoč Srbiji. Iz Szalonika javiju, da minuci petek opet su dvē francuzke ladje došle vu tamošnje postajališće, na kojih je osem aeroplanov i vnoho municije bilo. Takodjer na ladji su i petnajst zrakoplivci bili, koji vu srbsku službu budu stupili. Aeroplani i zrakoplivce su odmah na zosebnim viahu proti Nisu odpeljali. Grčki korman nē je dopustil, da prék Grčke, kakli neutralne zemlje voziju municiju i stroška srhom.

— Boj med Srbijom i Bulgarijom. Srbi su Dunaja s oknami zapri i poleg toga Bulgaria po Dunaju nikakvo trgovinu nemore tirati. Bulgarski poslanik minuče dane je dal prék vu Nisu srbskom kor-
Dalje vu prilogu.

manu jedan zapisnik, u kojem Bulgaria zahteva od Srbije, da za tri dane naj pospravi okne iz Dunaja i naj odpre ov put. Srbski odgovor na danes čekaju. Koji poznaju srbskoga kormana svi tak veliju, da Srbia proti se bude postavila ovi prošnji. Na ov način Bulgaria ultimatum pošle Srbiji. Bulgarski korman i čela Bulgaria odlučila je, da svoje pravo s oružjem bude iskala, da nazat dobi sve onu, kaj su ji vu balkanskim boju pokrali. Pokehdob pak Srbia niti čuti neće nikaj od toga, da bi Macedoniu nazat dala Bulgariji, poleg toga na Balkanu opet se štuki i mašinpuške budeju oglasile.

— **Skriti rusi vu Lublinu.** Kak su naši regimenti vu Lublin ulazili, zapovedništvo odmah je pozvedilo, da vu varašu puno ruskih soldatov se skrila. Potlam su patrole nekaj njih polovile. Kad pak se je stanovnikom na glas dalo, da svakoga na smrt odsudiju, koj skrilitoga rusa bude imel, još dvajsticetiri su se javili, med kojemi su sedem oficiri bili.

Zanemiti dogodjaj je jednoga unteroficira posl. Naši su već peti dan bili vu Lublinu, pak itak za to jedan 159. regimenta unteroficir tak se je mirnu španciral po varašu, kak da niti od toga nikaj nebi znal, da je Lublin već nē ruski. Jeden magjarski žandar ga je spazil i odmah ga je zastavil. Kad ga je popital, zakaj se je još nē javil, ovak je odgovoril :

— Znam, da je vu varašu ostrak magjarska soldacija i za jedno vuru se budem prijavil, samo predi od zaručnice se hočem spričati.

Žandar je rusa odmah od tiral i nē se je imel već vremena od zaručnice s pričati.

— **Rus ne dobi japansku municiju.** Japan je zadnje tjedne počel rusom municiju voziti, jerbo Japan obećal je rusom, da svoju nepotrebno municiju njim odpusti. Nekoji vlak je i došel vu Rusiju na klajeni s municijom, za nekoi dan pak već nikaj. Rusi sad neznaju, kaj se je pripetilo, da nemoreju više municije dobiti. Vu Szentpétervaru tak misliju, da i Japan se na nekaj pripravlja.

— **Nazat moraju dati Macedoniu.** Vu Szofiji po ministarski konferenciji Radoszlavov ministerepredstent pred novinari rekel je, da Bulgaria bez Macedonie ne bude mirna nigdar. Ako hoćeju, da Bulgaria se potisi, odmah moraju nazat dati posvojenu Macedoniu, koju je Bulgaria vu balkanskim boju s velikom krvjom zadobila i koju su potlam balkanski saveznici od Bulgarie vkrali.

— **Romania išla bude vu Bessarabiu.** Oponia zvane romanske novine pišeju, da Costenescu romanski minister za nekoi dan propal bude, jerbo on je sam, koj sa rusima hoće držati i on je podjednoma proti tomu bil, da Romania zavzeme Bessarabiu. Novine nadalje tak pišeju, da čela Romania zahteva od kormana, da odmah pošle soldaciju vu Bessarabiu, koju su rusi od Romanie zeli i posvojili. Romania nemore živeti bez Bessarabie.

— **Beži talijan vu Tripoliszu.** Iz Tripolisza takvi glasi su došli, da arabi već pred Tripolis varašom stojiju. Iz varaša svi europeiski stanovnici pobjegli su i žuriju se ostaviti Afriku. Pokehdob pak na morju bojiu se od pod vodom plivajućih ladjah, na trgovačke ladje štuke su nametali, da

se braniti moreju. Minuti tijezen arabi od Tripolisza devet kilometrov dalko Zara zvanom mesto su zadobili i ovdj sve talijane pokrali. Talijani već strahoviten sgubiček imaju vu Tripoliszu, kojega s gubili budo.

— **Boj med talijanom i turčinom.** Tribuna talijanske novine pišeju, da za nekoi dan talijani poručiju boja turčinom. Talijani samo to čekaju, kak se bude Srbia, Bulgaria i Grčka naravnala. Ako ovi mirni ostanaju, onda Talijanska ne bude morala pomoć dati vu Dardanelle i tak na turskim frontu veksu moć bude mogla skup nabrati.

Turčini pak opet komaj čekaju, da jednput se zračunali budeju s talijani, koji je već vno go lēt smirum pehaju. Kaj turčin misli od talijanov vidi se stoga:

Turski sultan jako je betežen bil i jeden nemški doktor ga je operiral. Kad je sultan odsdravil i nemškoga professora dimo pustil, ovak mu je rekel :

— Povećte vi svojemu cesaru, da turski sultan nē je talijanski kralj !

— **Tretja gōrška bitka.** Blizu tri tijezen je trajalo po drugi talijanski ofenzivi, doklam su talijani spotrle šerege opet skup spobrali i linije spunili. Vu drugi ofenzivi prek stoz jezer soldata i to najbolše regimente su sgubili. Sad opet su počeli na naše pozicije vdirati, odkud su već tulikut skervavum glavum morali pobećti. Höffer general javi, da skorom tri tijezen su talijani mirni bili, sad su započeli tretju ofenzivu. Od Montalcone na ishod, gde su već tuliko krvi preliali, opet su počeli navaljati se na naše pozicije. Više vur je trajala strahovita borba. Talijani opet nezmerno ljudstva su alduvali, da vu naše šance vdereju, ali naši vilezi opet su je nazat sbili i sve šance obranili i zaderžali. Takodjer svelikom silom su se navalili na gōrški most. Pri Pevni došli su do naših šancov, ali ovdj pak su je naši s bombami pretirali. Strahoviten sgubiček su imali talijani. Pred našemi šanci mrtev na mrtvim je ležal.

Dakle započela se tretja ofenziva s menjšom moćom i slabešemi regimenti. Isonzo front i doberdoi brēg tak je stvrdovinami objaćeni, da talijani nigdar ne budu mogući ovdj našu liniju predrti i naše pozicije zavzeti. Nēmamo nikakvoga straha. Tretja talijanska ofenziva opet tak bude vun spala, kak je i prva i druga. Opet daju nezmerno ljudstva slondati bez toga, da bi kakov hasen imeli od toga. Mi već znamo, kaj bude tretji ofenzivi konec. Naši slavni šeregi kervavu budeju sbili talijane i talijani opet budeju vidli, kakva je magjarska krv.

— **Rusi pustiju polovlene stanovnike iz Galicije.** Ruske novine pišeju, da soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve one, koje su iz Galicije vu Rusko odirali, pustiju je dimo. Na hiljada i hiljada stanovnikov su vu Galiciji polovili i sobom odveli. Kak se vidi, neznaju kaj s njimi za četi i zato je pustiju dimo. Dakle koji su tuliko preterpeli, opet budu nazat vu svoju domovinu, na svoje rodjeno mesto došli.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napsom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fülöp (Strausz Sándor) knjižaricel. Clena: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pesma iz vojske.

*Ovo vam sad pišem ve vu ovom hipu.
Kad se blagoslavlja, Jezuš v krušnem kipu.*

*Hvala dika budi Sakramentu svetom,
Mir blagoslov daj nam, svim na svetu ovom.*

*Vas vu domovini, nas vu tužnoj vojski,
Naj nas blagoslovi, Jezuš sin božanski !*

*Denek je prelēpi, velki svetek jako
Svetom šakramentu, klanja se kršćanstvo.*

*Ali ja siromak, nesam vrēden toga,
Kaj bi denes videl v šakramentu Boga.*

*Ali naj bu s Bogom, vidla su mi deca,
Marogjena deca i tovarošica.*

*Draga moja deca, molite se Bogu.
Za me otca svoga, dok vam budem v boju.*

*Da bum mogel srečno zveršavati službu,
Prisega me veže, poznam dužnost moju.*

*Vojuvat za kralja, braniti domovinu
Njegvo veličanstvo, Franc Jožeta prvog.*

*Koje se ve nosi v šakramentu čelo,
Po kršćanskim svētu o presveto tēlo !*

*Pred jim se klanjaju Dečica i žene,
Jako slabi starci, starice nemoćne.*

*O ljubljni Jezuš, včini me dēlnika
Aldov svetih mešah ! Daj mi blagoslova !*

*Da bum mogel biti i sve zadobiti,
Kaj se zadobiva, v šakramenti sveti.*

*Jezero devetsto, četirnajstog leta.
Meseca augusta, dvajsti štrtog dneva.*

*Ostavil sam decu, i tovarošicu.
Čēlu domovinu i staru majčicu.*

*Bog zna al bum toga vrēden ja od Boga,
Kaj bi videt mogel, još poroda svoga.*

*Ako pak je meni ovo odredjeno,
Da već videl nabum, svu decu rodjenu.*

*Onda dragi Jezuš ! Tebi se izručam,
I majka Marija Tej je preporučam !*

*Angjel čuvar njihov čuvaj je i brani,
Podanu i noći v saki potreboči.*

*Otec Bog nebeski, Ti se skrbi za nje.
A ti sveti Jožef, imaj brigu na nje !*

*Molim te i prosim, ve vu tugi ovi,
Pošl blagoslova, Bog dečici moji !*

*Blagoslovi milu moju domovinu
Mu tovarošicu i moju dečicu.*

*Jezero devetsto, petnajstoga leta.
Ovo je spisano junija tretjega.*

*Od otca spisani dalko v jednoj strani,
V lēpom Medjimurju dečici poslani.*

Csehlaka.

Csavlak Pál.

Nekaj za kratek čas.

Stara baba: Otec duhovni, ja se budem odrela od svētske ljepote i vu klošter hočem stupiti za opaticu. Morti bi mi hoteli biti na pomoć vu mojoj odluki ?

Plebanos: S drage volje, ali vu kloštru je treba 10 jezer forinti položiti.

Stara baba: »Deset jezer forinti ! Im stemi penezi bi ja mogla i zamuž iti.«

su vu zrak spustili. Prve nemške patrole jutro ob šesti vuri su došle vu varaš i stēm je Varšova nemcom vu ruke došla.

Prék Visztula vode je Praga zvani festung, ovdī su rusi još na jedno kratko vrēme postali i počeli su Varšovu bombardirati. Dva dana su bombe vu varaš lētale. Tretji dan nemci su prék vode vdrli i ruse i odovut dali prefirali. Počēmsi od ovoga dana je mir vu varašu i nemci hitro bočeju sve popraviti, kaj su rusi spodrlī i vu nistili. Najpredi nazat su složili telegram i telefon drote. Prék Visztula vode moste dēlaju i t. d.

Soldacki oficiri tak misliju, da nemci dalje budo za rusima išli, jerbo njim je cilj, da ruskoga šerega na dvojje pretgrneju. Nēmci sad vu jednom vremenu na severni strani ideju proti Ossoviec, od južne strani od Cholma ideju proti Breszt Litovszku. Ruski oficiri sami veliju, da Mackensen tak močnoga šerega ima i tak spametno ga vodi, da nebudo mogli proti njemu niti vu Breszt Litovszku se dugo braniti.

Novoja-Vremja ruske novine pišeju, da Mackensen dvanajst vojnih zborov je na skupljaj i stēm velikim šeregom se žuri od Varšove proti Breszt-Litovszku. Podjednoma je za hrlom rusom i nedopusti njim, da bi si mogli šerege vu red spraviti. Rusi samo tuliko zastavljaju Mackensenovoga šerega, da sve moste i željeznice spodereju za sobom, puče pak prekopaju. Rusi kud ideju sva sela spožgeju.

Na Pfaun bregu.

Pfaun špica 2700 metrov je visoka i čēlo leto obćena je snegom. Odovud teče naša Drava, koja je ovdī samo jedan mali, ali jako bistri potocēc. Naši dečki iz Alfšida, koji su još nigdar nē brega vidli, dobro se ćutiju ovdī. Važno mesto je to i ravno za to su talijani ovdī štelī prék vu monarhiju vdrti.

Juliusa 8-ga naše patrole spazile su tri talijanske bataljune. Iz toga su odmah naši znali, da talijani pripravlaju se. Talijanske linije vu zraku osemsto metrov su dalko bile. Čēli dan su talijani sim, tam skakali, videti je bilo taki, da se na šturmu spravljaju.

Kak se je zoriti počelo, pokanje se je začulo, kak da bi grmelo. Dva talijanski stuki su se sglasili. To je bil početak. Pet-najst centimeterne šrapnelle i granatine su počeli talijani proti nam spuščati. Kvara su jako malo napravili stuki, jerbo kuglje svekšsinoma dalko odzaja za nami su curele i tam eksplodērale.

V jutro ob šesti vuri talijani počeli su z puških strēlati. Neprijateljske mašinpuške prestalno su prascale. Strahovitno vnoho municije su pofrackali bez svakoga hasna. Naši baki mirnu su ležali za pečinami i samo negda, negda se je puška sprožila, da pokažeju talijanom, kak treba cijljati i da su živi.

Po času vtihnuli su stuki, jerbo su talijani mislili, da su naše već dosta sdelali i počeli su se pripravljati na šturmu. Guste čopore bilo je videti, kak se vu švarm linije spravljaju. Naši su jako visoku bili ober talijanov i da do naših dojdeju morali su se predi vu dolinu spustiti. Vu naših sancihi mir je bil i sve tiho. Talijani su mislili, da naši su već tak odnemošli, da se niti genuti neufaju. Talijani s velikom

krikom su se približavali. Naši su je pustili na četiri sto korakov blizu. Skrite mašinpuške sboka su počele na talijane prascati, takodjer i naši baki su dober cilj imeli. Strahovitno je bilo gledati, kak su talijani doli cureli. Odmah je brég pun bil mrtvih. Iz strvnoga brega tak su mrtvi se doli koturali, kak tikve. Niti jedan nē je bliže mogel dojtī, kak na dvē sto korakov, ali odonut je već živ nē došel doli niti jedan. Svaka kuglja je trofila i koj je još živ ostal, preplašeno je doli bežal, doklaml ga je nē kuglja dostigla.

Doli ostajuci opet su se počeli skupljati, to sve je bilo od naših pozicijah lépo videti.

Med tēm toga talijanski kanonēri opet su počeli strahovitno na brég strēlati. Kad su stuki vtihnuli, pešićki su opet na šturmu išli. Sad su malo spametneše išli. Pet švarmlinije na jedenput Jedna, od druge na šestdeset korakov dalko. Opet su je naši mirno puščali na brég. Vrēme jim je takodjer služilo. Megla je nastala i dežd je počel cureti. Dvēsto korakov blizu su je pustili i kad se je megla rezišla, počele su naše mašinpuške se glasiti. Baki su sporno strēlati, jedni pak pripravljeno kamenje doli su spuščali. Romani nē su mogli vu šanci ostati, neg sveseljom su vun poskakali i onak su hitali kamenje, jerbo nē su talijane tuliko cenili, da bi spuskih bilo vrdno na nje strēlati. Naši Mannlicheri puno bolje pokaju, kak talijanske puno slabese puške. Med praskanjom strahovitno javkanje se čulo. I barem ga talijanov pet put tuliko bilo, kak naših, opet su divjo morali pobēcti, koji su još mogli i koji su vtegnuli. Najmenje dvē jezero mrtvih i pležerov je ostalo na bregu. Kad su puške prascati postale, na sve strani se je javkanje čulo. Pležerani talijani mīlo su křicali :

— O mio Dio ! O mio Dio ! (Pomori mi Bože ! Pomorimi Bože !)

Kak dobro srđce imaju naši baki, vidi se stoga. Jeden cigan je štel doli sterliti, jednoga šepavoga talijana, koj se je žuri doli iz brega. Jeden baka skoči k ciganu i prime ga za pušku.

— Daj mu mira, cigan ! Vidiš da je pležerani i više nam nemore na škodu biti.

Dakle talijani opet spōtno su bili bili i više nē su ufali na ov brég šturmu delati. Naši baki po bitki veselo su se zabavljali, jerbo s med njih je samo jedan doli opal i to samo sbog toga, jerbo su jedni nē mogli slerpeti vu šanci, neg su vun sposkakali i tak su talijanom na cilj došli.

Tak trajaju bitke sve posud na talijanski granici.

KAJ JE NOVOGA?

Neverni taljani.

Već nam bude leto
Meseca augusta,
Da je v boj otišlo
Vnožina junaka.

Nesmo to mislili,
Niti pak senjali,
Kaj jih v tem mesecu
Nej dalko imali.

Mi si tak mislimo,
Daj već dalko bili,
Tretje saveznika,
Či nej mi imeli.

Nebajmo se nikaj,
Dobri Bog nas brani,
I proti taljanu
On nas vre objači.

Počuli su naši
Kakvi su taljani,
Ve pak idu na nje
Tak kak oroslani

Svi junaki ki su
V boju vre od lani,
Nikaj nesu v strahu
Niti pred taljani.

Viktor Emánuel,
On je kralj taljanski,
Boja je ponudil
Austriji Magjarski.

Ponudil je boja,
Bar nē imel zroka,
Zato odgovoren,
Sam naj malo čeka.

S tem se nam zahvalil
Na našoj dobroti,
Koje se je vžival
Prek tridesti leti.

Salandra, Sonnina
Nygvi su ministri,
Ki su jako zati,
Da se magjar vništi.

Szentilona.

Stareši i mlajši
Budu rukovali,
Is velkom vitežtvom
Taljana zbuhalī.

Neverni talijani
Dugo se spravljali,
Čēlih deset mesecov
Su nas zavajali.

Dugih deset mescov
Su nas vkanjivali,
I nevernot svoju
Vezda pokazali.

Gospodine Bože !
Va te se ufamo,
Kaj je obladamo !

L. Ilonka.

— Tri šeregi napredujeju vu Ruskim.

Pod Hindenburgovu zapoved spadaju: I. Belov general od Mitau ide na sever proti Riga festungu i varašu, koj je vu ovi okolici naj veksi.

II. Scholtz general zavzel je Lomzu i od ovoga močnoga festunga nē daleko jako je sbil ruse.

III. Med Narev i Bug vodami Gallvitz general napreduje i svelikom silom tira ruse proti Breszt Litovszku.

Ovi tri šeregi stojiju pod Hindenburgom zapovedjom.

Vu drugi čoport spadaju oni šeregi, kojim je Lipót bajorski herceg zapovednik. Ovdī već i naši regimenti vojujeju, koji su zadobili Ivangeroda. Pod zapovedjom Lipót hercega dva šeregi vojujeju :

I. Prvoga sam stari herceg vodi i on je već petdeset kilometrov dalko ostavil Varšovu i slavno se žuri proti Breszt Litovsku.

II. Drugoga šerega Woyrsch general vodi. Ov šereg neprestalno dalje i dalje proganja pred sobom ruse i dalko je došel od Visztula vode.

Tretji čoport je on, kojega Mackensen general vodi, Mackensen je pri Gorlici predral ruskoga centruma i pod njegovom zapovedjom dva veliki šeregi vojujeju. Jednoga József Ferdinand nadherceg, drugoga pak Böhm Ermolli vodi.

Ovi tri čopori skup vojujeju. Tak velikoga šerega još vu niti jednim boju nē svēt videl. Tiraju, tešćuju ruse i za kratko vrēme čeli budemo, da i Breszt-Litovsk je propal.

Rusi, doklaml su po Rusko-Polskim hodili, sve su požgali i sve su vuništili. Sad kad po ruski zemlji hodiju, svemomir daju. I stoga se vidi opet, kak rusi štimaju onoga naroda, koj pod rusko cesarstvu spada.

— Francuzka pomoć Srbiji. Iz Szalonika javiju, da minuci petek opet su dvē francuzke ladje došle vu tamošnje postajališće, na kojih je osem aeroplanov i vnoho municije bilo. Takodjer na ladji su i petnajst zrakoplavci bili, koji vu srbsku službu budu stupili. Aeroplane i zrakoplavce su odmah na zosebnim vlaknu proti Nisu odpejlali. Grčki korman nē je dopustil, da prék Grčke, kakli neutralne zemlje voziju municiju i stroška srhom.

— Boj med Srbijom i Bulgarijom. Srbi su Dunaja s oknami zapri i poleg toga Bulgaria po Dunaju nikakvo trgovinu nemore tirati. Bulgarski poslanik minuce dane je dal prék vu Nisu srbskomu kor-
Dalje vu prilogu.

manu jedan zapisnik, u kojem Bulgaria zahteva od Srbije, da za tri dane najpospravi okne iz Dunaja i najodpre ovput. Srbski odgovor na danes čekaju. Koji poznaju srbskoga kormana svi tak veliju, da Srbia proti se bude postavila ovi prošnji. Na ov način Bulgaria ultimatum pošle Srbiji. Bulgarski korman i čela Bulgaria odlučila je, da svoje pravo s ožujem bude iskala, da nazat dobi sve onu, kaj su ji v balkanskim boju pokrali. Pokedob pak Srbia niti čiti neće nikaj od toga, da bi Macedoniu nazat dala Bulgariji, poleg toga na Balkanu opet se štuki i mašinpuške budeju oglasile.

— **Skriti rusi u Lublinu.** Kak su naši regimenti u Lublin ulazili, zapovedništvo odmah je pozvedilo, da u varašu puno ruskih soldatov se skrila. Potlam su patrole nekaj njih polovile. Kad pak se je stanovnikom na glas dalo, da svakoga na smrt odsudiju, koj skrilitoga rusa bude imel, još dvajsticetiri su se javili, med kojimi su sedem oficiri bili.

Zanemiti dogodjaj je jednoga interoficira posl. Naši su već peti dan bili u Lublinu, pak itak za to jedan 159. regimenta unteroficir tak se je nimiru špacional po varašu, kak da niti od toga nikaj nebi znal, da je Lublin već n ruski. Jeden magjarski žandar ga je spazil i odmah ga je zastavil. Kad ga je popital, zakaj se je još n javil, ovak je odgovoril :

— Znam, da je u varašu ostrakmagjarska soldacija i za jedno vuru se budem prijavil, samo predi od zaručnice se hočem spričati.

Žandar je rusa odmah od tiral i n se je imel već vremena od zaručnice s pričati.

— **Rus ne dobi japansku municiju.** Japan je zadnje tije dne počel rusom municiju voziti, jerbo Japan obećal je rusom, da svoju nepotrebno municiju njim odпусти. Nekoji vlak je i došel u Rusiju na klajeni s municijom, za nekoi dan pak već nikaj. Rusi sad neznaju, kaj se je pripetilo, da nemoreju više municije dobiti. U Szentpétervaru tak misliju, da i Japan se na nekaj pripravlja.

— **Nazat moraju dati Macedoniu.** U Szofiji po ministarski konferenciji Radoszlavov ministerepredzident pred novinari rekel je, da Bulgaria bez Macedonie ne bude mirna nigdar. Ako hoćeju, da Bulgaria se potisi, odmah moraju nazat dati posvojenu Macedoniu, koju je Bulgaria v balkanskim boju s velikom krvjom zadobila i koju su potlam balkanski saveznici od Bulgarie vkrali.

— **Romania išla bude u Bessarabiu.** Opona zvane romanske novine pišeju, da Costenescu romanski minister za nekoi dan propal bude, jerbo on je sam, koj sa rusima hoće deržati i on je podjednoma proti tomu bil, da Romania zavzeme Bessarabiu. Novine nadalje tak pišeju, da čela Romania zahteva od kormana, da odmah pošle soldaciju u Bessarabiu, koju su rusi od Romanie zeli i posvojili. Romania nemore živeti bez Bessarabie.

— **Beži talijan u Tripoliszu.** Iz Tripolisza takvi glasi su došli, da arabi već pred Tripolis varašom stojiju. Iz varaša svi europeiski stanovnici pobešli su i zuriju se ostaviti Afriku. Pokedob pak na morju bojiu se od pod vodom plivajućih ladjah, na trgovačke ladje štuke su nametali, da

se brani moreju. Minuci tije dne arabi od Tripolisza devet kilometrov dalko Zaza zvano mesto su zadobili i ovd i sve talijane pokrali. Talijani već strahoviten sgubiček imaju v Tripoliszu, kojega s gubili budo.

— **Boj med talijanom i turčinom.** Tribuna talijanske novine pišeju, da za nekoi dan talijani poručiju boja turčinom. Talijani samo to čekaju, kak se bude Srbia, Bulgaria i Grčka naravnala. Ako ovi mirni ostanaju, onda Talijanska ne bude morala pomoć dati v Dardanelle i tak na turskim frontu vekšo moć bude mogla skup nabrati.

Turčini pak opet komaj čekaju, da jednut se zračunali budeju s talijani, koji je već vno go lēt smirum pehaju. Kaj turčin misli od talijanov vidi se stoga:

Turski sultan jako je betežen bil i jeden nemški doktor ga je opereral. Kad je sultan odsdravil i nemškoga professora dimo pustil, ovak mu je rekel :

— Povećte vi svojem cesaru, da turski sultan n je talijanski kralj !

— **Tretja gōrška bitka.** Blizu tri tije dne je trajalo po drugi talijanski ofenzivi, doklam su talijani spotrle šerege opet skup spobrali i linije spunili. Vu drugi ofenzivi prek sto jezer soldata i to najbolše regimente su sgubili. Sad opet su počeli na naše pozicije vdirati, odkud su već tulikut skervavum glavum morali pobećti. Höffer general javi, da skorom tri tije dne su talijani mirni bili, sad su započeli tretju ofenzivu. Od Montefalcone na ishod, gde su već tuliko krvi preljali, opet su počeli navaljati se na naše pozicije. Više vur je trajala strahovita borba. Talijani opet nezmerno ljudstva su alduvali, da vu naše šance vdereju, ali naši vileži opet su je nazat sbili i sve šance obranili i zaderžali. Takodjer svelikom silom su se navalili na gōrški most. Pri Pevni došli su do naših šancov, ali ovd i pak su je naši s bombami pretirali. Strahoviten sgubiček su imali talijani. Pred našimi šanci mrtlev na mrtvim je ležal.

Dakle započela se tretja ofenziva s menjšom moćom i slabešimi regimenti. Isonzo front i doberdoi brēg tak je stvrdovinami objaćeni, da talijani nigdar ne budu mogući ovd i našu liniju predrti i naše pozicije zavzeti. Nemaoma nikakvoga straha. Tretja talijanska ofenziva opet tak bude vun spala, kak je i prva i druga. Opet daju nezmerno ljudstva sfondati bez toga, da bi kakov hasen imeli od toga. Mi već znamo, kaj bude tretji ofenzivi konec. Naši slavni šeregi kervavu budeju sbili talijane i talijani opet budeju vidli, kakva je magjarska krv.

— **Rusi pustiju polovene stanovnike iz Galicije.** Ruske novine pišeju, da soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve one, koje su iz Galicije v Rusko odtirali, pustiju je dimo. Na hiljada i hiljada stanovnikov su vu Galiciji polovili i sobom odvećli. Kak se vidi, neznaju kaj s njimi za četi i zato je pustiju dimo. Dakle koji su tuliko preterpeli, opet budu nazat vu svoju domovinu, na svoje rodjeno mesto došli.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisanapisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Filöp (Strausz Sándor) knjižaric. Clena: kuvert — 2 III. — taborska karta — 1 III.

Pesma iz vojske.

Ovo vam sad pišem ve vu ovom hipu.
Kad se blagoslavlja, Jezuš v krušnem kipu.

Hvala dika budi Sakramentu svetom,
Mir blagoslov daj nam, svim na svetu ovom.

Vas vu domovini, nas vu tužnoj vojski,
Naj nas blagoslovi, Jezuš sin božanski !

Denek je prelēpi, velki svetek jako
Svetom šakramentu, klanja se kršćanstvo.

Ali ja siromak, nesam vrēden toga,
Kaj bi denes videl v šakramentu Boga.

Ali naj bu s Bogom, vidla su mi deca,
Marogjena deca i tovarošica.

Draga moja deca, molite se Bogu.
Za me oca svoga, dok vam budem v boju.

Da bum mogel srečno zveršavati službu,
Prisega me veže, poznam dužnost moju.

Vojuvat za kralja, branit domovinu
Njegvo veličanstvo, Franc Jožeta prvog.

Koje se ve nosi v šakramentu čelo,
Po kršćanskim svētu o presveto telo !

Pred jim se klanjaju Dečica i žene,
Kaj slabi starci, starice nemoćne.

O ljubljni Jezuš, včini me delnika
Aldov svetih mešah ! Daj mi blagoslova !

Da bum mogel biti i sve zadobiti,
Kaj se zadobiva, v šakramentu sveti.

Jezero devetsto, četirnajstog leta.
Meseca augusta, dvajsti štrtog dneva.

Ostavil sam decu, i tovarošicu.
Čelu domovinu i staru majčicu.

Bog zna al bum toga vrēden ja od Boga,
Kaj bi videt mogel, još poroda svoga.

Ako pak je meni ovo odredjeno,
Da već videl nabum, svu decu rođenu.

Onda dragi Jezuš ! Tebi se izručam,
I majka Marija Tej je preporučam !

Angjel čuvar njihov čuvaj je i brani,
Podanu i noći v saki potreboči.

Otec Bog nebeski, Ti se skrbi za nje.
A ti sveti Jožef, imaj brigu na nje !

Molim te i prosim, ve vu tugi ovi,
Pošl blagoslova, Bog dečici moji !

Blagoslovi milu moju domovinu
Mu tovarošicu i moju dečicu.

Jezero devetsto, petnajstoga leta.
Ovo je spisano junija tretjega.

Od oca spisani dalko v jednoj strani,
V lepom Medjimurju dečici poslani.

Csehlaka.

Časilek Pál.

Nekaj za kratek čas.

Stara baba: Otec duhovni, ja se budem odrela od svētske ljepote i vu kloster hočem stupiti za opaticu. Morti bi mi hoteli biti na pomoć vu mojoj odluki ?

Plebanos: S drage volje, ali vu klostru je treba 10 jezer forintni položiti.

Stara baba: »Deset jezer forintni ! Im stemi penezi bi ja mogla i zamuž iti.«

su vu zrak spustili. Prve nemške patrole jutro ob šesti vuri su došle vu varaš i stēm je Varšova nemcom vu ruke došla.

Prék Viztula vode je Praga zvani festung, ovdī su rusi još na jedno kratko vrēme postali i počeli su Varšovu bombardirati. Dva dana su bombe vu varaš lētale. Tretji dan nemci su prék vode vdrli i ruse i odovut dalje pretirali. Počēmsi od ovoga dana je mir vu varašu i nemci hitro hoćeju sve popraviti, kaj su rusi spodrlī i vu ništli. Najpredi nazat su složili telegram i telefon drote. Prék Viztula vode moste delaju i t. d.

Soldacki oficiri tak misliju, da nemci dalje budo za rusima išli, jerbo njim je cilj, da ruskoga šerega na dvoje pretgrneju. Nēmci sad vu jednim vremenu na severni strani ideju proti Ossoviec, od južne strani od Cholma ideju proti Breszt Litovszku. Ruski oficiri sami veliju, da Mackensen tak močnoga šerega ima i tak spametno ga vodi, da nebudo mogli proti njemu niti vu Breszt Litovszku se dugo braniti.

Novoju-Vremja ruske novine pišeju, da Mackensen dvanajst vojnih zborov je na skupljaj i stēm velikim šeregom se žuri od Varšove proti Breszt-Litovszku. Podjednoma je za hrlom rusom i nedopusti njim, da bi si mogli šerege vu red spraviti. Rusi samo tuliko zastavljaju Mackensenovoga šerega, da sve moste i željeznice spodereju za sobom, puče pak prekopaju. Rusi kud ideju sva sela spožgeju.

Na Pfaun bregu.

Pfaun spica 2700 metrov je visoka i čēlo leto obćena je snegom. Odovud teče naša Drava, koja je ovdī samo jedan mali, ali jako bistri potocēc. Naši dečki iz Alfōlda, koji su još nigdar nē brega vidli, dobro se ćutiju ovdī. Važno mesto je to i ravno za to su talijani ovdī šteli prék vu monarhiju vdrti.

Juliusa 8-ga naše patrole spazile su tri talijanske bataljune. Iz toga su odmah naši znali, da talijani pripravlaju se. Talijanske linije vu zraku osemsto metrov su dalko bile. Čēli dan su talijani sim, tam skakali, videti je bilo taki, da se na šturmu spravljaju.

Kak se je zoriti počelo, pokanje se je začulo, kak da bi grmelo. Dva talijanski stuki su se sglasili. To je bil početak. Petnajst centimeterne šrapnelle i granatine su počeli talijani proti nam spuščati. Kvara su jako malo napravili stuki, jerbo kuglje sveksinoma dalko odzaja za nami su curele i tam eksplođerale.

V jutro ob šesti vuri talijani počeli su z puških strēlati. Neprijateljske mašinpuške prestalno su prasale. Strahovitno vnoho municije su pofrackali bez svakoga hasna. Naši baki mirnu su ležali za pečinami i samo negda, negda se je puška sprožila, da pokažeju talijanom, kak treba ciljati i da su zivi.

Po času vtihnuli su stuki, jerbo su talijani mislili, da su naše već dosta sdelali i počeli su se pripravliti na šturmu. Guste čopore bilo je videti, kak se vu švarm linije spravljaju. Naši su jako visoku bili ober talijanov i da do naših dojdeju morali su se predi vu dolinu spustiti. Vu naših sancihi mir je bil i sve tiho. Talijani su mislili, da naši su već tak odnegogli, da se niti genuti neufaju. Talijani s velikom

krikom su se približavali. Naši su je pustili na četiri sto korakov blizu. Skrite mašinpuške sboka su počele na talijane pras-kati, takodjer i naši baki su dober cilj imeli. Strahovitno je bilo gledati, kak su talijani doli cureli. Odmah je brēg pun bil mrtvih. Iz strvnoga brega tak su mrtvi se doli koturali, kak tikve. Niti jedan nē je blize mogel dojtī, kak na dvē sto korakov, ali odonut je već živ nē došel doli niti jedan. Svaka kuglja je trofila i koj je još živ ostal, preplašeno je doli bejžal, doklam ga je nē kuglja dostigla.

Doli ostajuci opet su se počeli skupljati, to sve je bilo od naših pozicijah lépo videti.

Med tem toga talijanski kanonēri opet su počeli strahovitno na brēg strēlati. Kad su stuki vtihnuli, pešicki su opet na šturmu išli. Sad su malo spametneše išli. Pet švarmlinije na jedenput Jedna, od druge na šestdeset korakov dalko. Opet su je naši mirno puščali na brēg. Vrēme jim je takodjer služilo. Megla je nastala i dežd je počel cureti. Dvēsto korakov blizu su je pustili i kad se je megla rezišla, počele su naše mašinpuške se glasiti. Baki su sporno strēlati, jedni pak pripravleno kamenje doli su spuščali. Romani nē su mogli vu šanci ostati, neg sveseljom su vun poskakali i onak su hitali kamenje, jerbo nē su talijane tuliko cenili, da bi spuskih bilo vrdno na nje strēlati. Naši Mannlicheri puno bolje pokaju, kak talijanske puno slabese puške. Med praskanjom strahovitno javkanje se čulo. I barem ga talijanov pet put tuliko bilo, kak naših, opet su divjo morali pobećti, koji su još mogli i koji su vtegnuli. Najmenje dvē jezero mrtvih i pležer-cov je ostalo na bregu. Kad su puške pras-kati postale, na sve strani se je javkanje čulo. Pležerani talijani mlo su kričali :

— O mio Dio ! O mio Dio ! (Pomori mi Bože ! Pomorimi Bože !)

Kak dobro srđce imaju naši baki, vidi se stoga. Jeden cigan je štel doli sterliti, jednoga šepavoga talijana, koj se je žuril doli iz brega. Jeden baka skoči k ciganu i prime ga za pušku.

— Daj mu mira, cigan ! Vidiš da je pležerani i više nam nemore na škodu biti.

Dakle talijani opet spotno su biti bili i više nē su ufali na ov brēg šturmu delati. Naši baki po bitki veselo su se zabavljali, jerbo s med njih je samo jedan doli opal i to samo sbog toga, jerbo su jedni nē mogli slerpeti vu šanci, neg su vun sposkakali i tak su talijanom na cilj došli.

Tak trajaju bitke sve posud na talijanski granici.

KAJ JE NOVOGA?

Neverni taljani.

*Već nam bude leto
Meseca augusta,
Da je v boj otišlo
Vnožina junaka.*

*Nesmo to mislili,
Niti pak senjali,
Kaj jih v tem mesecu
Nej doma imali.*

*Mi si tak mislimo,
Daj već doma bili,
Tretje saveznika,
Či nej mi imeli.*

*Nebajmo se nikaj,
Dobri Bog nas brani,
I proti taljanu
On nas vre objači.*

*Počuli su naši
Kakvi su taljani,
Ve pak idu na nje
Tak kak oroslani*

*Svi junaki ki su
V boju vre od lani,
Nikaj nesu v strahu
Niti pred taljani.*

*Viktor Emānuel,
On je kralj taljanski,
Boja je ponudil
Austriji Magjarski.*

*Ponudil je boja,
Bar nē imel zroka,
Zato odgovoren,
Sam naj malo čeka.*

*Stemse nam zahvalil
Na našoj dobroti,
Koje se je vžival
Prek tridešti leti.*

*Salandra, Sonnina
Nygvi su ministri,
Ki su jako zato,
Da se magjar vništi.*

Szentilona.

*Stareši i mlajši
Budu rukovali,
Is velkom vitežtvom
Taljana zbuhalī.*

*Neverni talijani
Dugo se spravljali,
Čilih deset mesecov
Su nas zavajali.*

*Dugih deset mescov
Su nas vkanjuvali,
I nevernot svoju
Vezda pokazali.*

*Gospodine Bože !
Vu te se ufamo,
Budi nam na pomoć
Kaj je obladamo !*

L. Ilonka.

— Tri šeregi napredujeju vu Rus-kim. Pod Hindenburgovu zapoved spadaju:

I. Below general od Mitau ide na sever proti Riga festungu i varašu, koj je vu ovi okolici naj veksi.

II. Scholtz general zavzel je Lomzu i od ovoga močnoga festunga nē daleko jako je sbil ruse.

III. Med Narev i Bug vodami Gallvitz general napreduje i svelikom silom tira ruse proti Breszt-Litovszku.

Ovi tri šeregi stojiju pod Hindenburgom zapovedjom.

Vu drugi čoport spadaju oni šeregi, kojim je Lipót bajorski herceg zapovednik. Ovdī već i naši regimenti vojujeju, koji su zadobili Ivangoroda. Pod zapovedjom Lipót hercega dva šeregi vojujeju :

I. Prvoga sam stari herceg vodi i on je već petdeset kilometrov dalko ostavil Varšovu i slavno se žuri proti Breszt-Litovsku.

II. Drugoga šerega Woyrsch general vodi. Ov šereg neprestalno dalje i dalje proganja pred sobom ruse i dalko je došel od Viztula vode.

Tretji čoport je on, kojega Mackensen general vodi, Mackensen je pri Gorlici predrul ruskoga centruma i pod njegovom zapovedjom dva veliki šeregi vojujeju. Jednoga József Ferdinand nadherceg, drugoga pak Böhmi Ermolli vodi.

Ovi tri čopori skup vojujeju. Tak velikoga šerega još vu niti jednim boju nē svēt videl. Tiraju, teščiju ruse i za kratko vrēme čuli budemo, da i Breszt-Litovsk je propal.

Rusi, doklam su po Rusko-Polskim hodili, sve su požgali i sve su vuništli. Sad kad po ruski zemlji hodiju, svemo mir daju. I stoga se vidi opet, kak rusi štimaju onoga naroda, koj pod rusko cesarstvu spada.

— Francuzka pomoć Srbiji. Iz Szalonika javiju, da minuci petek opet su dvē francuzke ladje došle vu tamošnje postajališće, na kojih je osem aeroplanov i vnoho municije bilo. Takodjer na ladji su i petnajst zrakoplovci bili, koji vu srbsku službu budu stupili. Aeroplane i zrakoplovce su odmah na zosebnim viaku proti Nisu odpeljali. Grčki korman nē je dopustil, da prék Grčke, kakli neutralne zemlje voziju municiju i stroška srhom.

— Boj med Srbijom i Bulgarijom. Srbi su Dunaja s oknami zapri i poleg toga Bulgaria po Dunaju nikakvo trgovinu nemore tirati. Bulgarski poslanik minuče dane je dal prék vu Nisu srbskomu kor-Dalje vu prilogu.

manu jedan zapisnik, u kojem Bulgaria zahteva od Srbije, da za tri dane najpospravi okne iz Dunaja i najodpre ovput. Srbski odgovor na danes čekaju. Koji poznaju srbskoga kormana svi tak veliju, da Srbia proti se bude postavila ovi prošnji. Na ov način Bulgaria ultimatum pošle Srbiji. Bugarski korman i čela Bulgaria odlučila je, da svoje pravo s oružjem bude iskala, da nazat dobi sve onu, kaj su ji vu balkanskim boju pokrili. Pokedob pak Srbia niti čuti neće nikaj od toga, da bi Macedoniu nazat dala Bulgariji, poleg toga na Balkanu opet se štuki i mašinpuške budeju oglasile.

— **Skriti rusi vu Lublinu.** Kak su naši regimenti vu Lublin ulazili, zapovedništvo odmah je pozvedilo, da vu varašu puno ruskih soldatov se skrila. Potlam su patrole nekaj njih polovile. Kad pak se je stanovnikom na glas dalo, da svakoga na smrt odsudiju, koj skrilitoga rusa bude imel, još dvajsticetiri su se javili, med kojimi su sedem oficiri bili.

Zanemiti dogodjaj je jednoga unteroficira posl. Naši su već peti dan bili vu Lublinu, pak itak za to jedan 159. regimenta unteroficir tak se je mirnu španciral po varašu, kak da niti od toga nikaj nebi znal, da je Lublin već n ruski. Jeden magjarski žandar ga je spazil i odmah ga je zastavil. Kad ga je popital, zakaj se je još n javil, ovak je odgovoril :

— Znam, da je vu varašu ostrak magjarska soldacija i za jedno vuru se budem prijavil, samo predi od zaručnice se hočem spričati.

Žandar je rusa odmah od tiral i n se je imel već vremena od zaručnice s pričati.

— **Rus ne dobi japansku municiju.** Japan je zadnje tijsedne počel rusom municiju voziti, jerbo Japan obećal je rusom, da svoju nepotrebno municiju njim odпусти. Nekoji vlak je i došel vu Rusiju na klajeni s municijom, za nekoi dan pak već nikaj. Rusi sad neznaju, kaj se je pripetilo, da nemoreju više municije dobiti. Vu Szentpétervaru tak misliju, da i Japan se na nekaj pripravlja.

— **Nazat moraju dati Macedoniu.** Vu Szofiji po ministarski konferenciji Radoszlavov ministerprezident pred novinari rekel je, da Bulgaria bez Macedonie ne bude mirna nigdar. Ako hoćeju, da Bulgaria se potisi, odmah moraju nazat dati posvojenu Macedoniu, koju je Bulgaria vu balkanskim boju s velikom krvjom zadobila i koju su potlam balkanski saveznici od Bulgarie vkrili.

— **Romania išla bude vu Bessarabiu.** Oponia zvane romanske novine pišeju, da Costenescu romanski minister za nekoi dan propal bude, jerbo on je sam, koj sa rusima hoće deržati i on je podjednoma proli tomu bil, da Romania zavzeme Bessarabiu. Novine nadalje tak pišeju, da čela Romania zahteva od kormana, da odmah pošle soldaciju vu Bessarabiu, koju su rusi od Romanie zeli i posvojili. Romania nemore živeti bez Bessarabie.

— **Beži talijan vu Tripoliszu.** Iz Tripolisa takvi glasi su došli, da arabi već pred Tripolis varašom stojiju. Iz varaša svi europeiski stanovnici pobešli su i žuriju se ostaviti Afriku. Pokedob pak na morju bojiu se od pod vodom plivajućih ladjah, na trgovačke ladje štuke su nametali, da

se braniti moreju. Minući tijsedn arabi od Tripolisa dešet kilometrov dalko Zara zvanome mesto su zadobili i ovdj sve talijane pokrali. Talijani već strahoviten sgubiček imaju vu Tripoliszu, kojega s gubili budo.

— **Boj med talijanom i turčinom.** Tribuna talijanske novine pišeju, da za nekoi dan talijani poručiju boja turčinom. Talijani samo to čekaju, kak se bude Srbia, Bulgaria i Grčka naravnala. Ako ovi mirni ostanaju, onda Talijanska ne bude morala pomoć dati vu Dardanelle i tak na turskim frontu veksno moć bude mogla skup nabrali.

Turčini pak opet komaj čekaju, da jednut se zračunali budeju s talijani, koji je već vnogo lēt smirum pehaju. Kaj turčin misli od talijanov vidi se stoga:

Turski sultan jako je betežen bil i jeden nemški doktor ga je opereral. Kad je sultan odsdravil i nemškoga professora dimo pustil, ovak mu je rekel :

— Povećte vi svojem cesaru, da turski sultan n je talijanski kralj !

— **Tretja gōrška bitka.** Blizu tri tijsedne je trajalo po drugi talijanski ofenzivi, doklam su talijani spotre šerege opet skup spobrali i linije spunili. Vu drugi ofenzivi prek stozer soldata i to najbolše regimente su sgubili. Sad opet su počeli na naše pozicije vdirati, odkud su već tulikut skervavum glavum morali pobeći. Höffer general javi, da skorom tri tijsedne su talijani mirni bili, sad su započeli tretju ofenzivu. Od Monfalcone na ishod, gde su već tuliko krvi preljali, opet su počeli navaljati se na naše pozicije. Vše vur je trajala strahovita borba. Talijani opet nezmerno ljudstva su alduvali, da vu naše šance vdereju, ali naši vitezji opet su je nazat sbili i sve šance obranili i zaderžali. Takodjer svelikom silom su se navalili na gōrski most. Pri Pevni došli su do naših šancov, ali ovdj pak su je naši s bombami pretirali. Strahoviten sgubiček su imali talijani. Pred našimi šanci mrtvum na mrtvim je ležal.

Dakle započela se tretja ofenziva s menjšom moćom i slabešimi regimenti. Isonzo front i doberdoi brēg tak je stvrdovinami objaćeni, da talijani nigdar ne budo mogući ovdj našu liniju predrti i naše pozicije zavzeti. Nēmamo nikakvoga straha. Tretja talijanska ofenziva opet tak bude vun spala, kak je i prva i druga. Opet daju nezmerno ljudstva slondati bez toga, da bi kakov hasen imeli od toga. Mi već znamo, kaj bude tretji ofenzivi konec. Naši slavni šeregi kervavu budeju sbili talijane i talijani opet budeju vidli, kakva je magjarska krv.

— **Rusi pustiju polovlene stanovnike iz Galicije.** Ruske novine pišeju, da soldačko zapovedništvo odredilo je, da sve one, koje su iz Galicije vu Rusko odtirali, pustiju je dimo. Na hiljada i hiljada stanovnikov su vu Galiciji polovili i sobom odvekli. Kak se vidi, neznaju kaj s njimi za čeli i zato je pustiju dimo. Dakle koji su tuliko preterpeli, opet budu nazat vu svoju domovinu, na svoje rodjeno mesto došli.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napsom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Filöp (Strausz Sándor) knjižaric. Clena: kuvert — 2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pesma iz vojske.

*Ovo vam sad pišem ve vu ovom hipu.
Kad se blagoslavlja, Jezuš v krušnem kipu.*

*Hvala dika budi Sakramentu svetom,
Mir blagoslov daj nam, svim na svetu ovom.*

*Vas vu domovini, nas vu tužnoj vojski,
Naj nas blagoslovi, Jezuš sin božanski !*

*Denek je prelēpi, velki svetek jako
Svetom šakramentu, klanja se kršćanstvo.*

*Ali ja siromak, nesam vrēden toga,
Kaj bi denes videl v šakramentu Boga.*

*Ali naj bu s Bogom, vidla su mi deca,
Marogjena deca i tovarošica.*

*Draga moja deca, molite se Bogu.
Za me oca svoga, dok vam budem v boju.*

*Da bum mogel srečno zveršavati službu,
Prisega me veže, poznam dužnost moju.*

*Vojuvat za kralja, braniti domovinu
Njegvo veličanstvo, Franc Jožeta prvog.*

*Koje se ve nosi v šakramentu čelo,
Po kršćanskim svētu o presveto telo !*

*Pred jim se klanjaju Dečica i žene,
Kaj slabi starci, starice nemočne.*

*O ljubljni Jezuš, včini me delnika
Aldov svetih mešah ! Daj mi blagoslova !*

*Da bum mogel biti i sve zadobiti,
Kaj se zadobiva, v šakramentu sveti.*

*Jezero devetsto, četirnajstog leta.
Meseca augusta, dvajsti štrtog dneva.*

*Ostavil sam decu, i tovarošicu.
Čelu domovinu i staru majčicu.*

*Bog zna al bum toga vrēden ja od Boga,
Kaj bi videl mogel, još poroda svoga.*

*Ako pak je meni ovo odredjeno,
Da već videl nabum, svu decu rodjenu.*

*Onda dragi Jezuš ! Tebi se izručam,
I majka Marija Tej je preporučam !*

*Angjel čuvar njihov čuvaj je i brani,
Podanu i noči v saki potreboči.*

*Otec Bog nebeski, Ti se skrbi za nje.
A ti sveti Jožef, imaj brigu na nje !*

*Molim te i prosim, ve vu tugi ovi,
Pošli blagoslova, Bog dečici moji !*

*Blagoslovi milu moju domovinu
Mu tovarošicu i moju dečicu.*

*Jezero devetsto, petnajstoga leta.
Ovo je spisano junija tretjega.*

*Od oca spisani dalko v jednoj strani,
V lepom Medjimurju dečici poslani.*

Csehlaka.

Časnik Pál.

Nekaj za kratek čas.

Stara baba: Otec duhovni, ja se budem odrela od svētske ljepote i vu klošter hočem stupiti za opaticu. Morti bi mi hoteli biti na pomoć vu mojoj odluki ?

Plebanos: S drage volje, ali vu kloštru je treba 10 jezer forintli položiti.

Stara baba: »Deset jezer forintli ! Im stemi penezi bi ja mogla i zamuž iti.«

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	35—
Rozs	Hrč	20—
Arpa	Ječmen	26—
Zab	Zob	26—
Kukorica új	Kuruza suha	29—
Fehér bab új	Grah beli	35—
Sárga bab	Grah žuti	33—
Vegyes bab	Grah zmešen	32—
Kendermag	Konopljeno seme	44—
Lenmag	Len	60—
Tökmag	Koščice	52—
Bükköny	Grahorka	27—

Nagyszerűen bavit a harcokra küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köcsvény, influenza, torok, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K — 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I. Elisabethstr. 6.

Hegyközi székülés.

624 3—50

STOCK-60CNAC MEDICINAL

SZAVATOLT
::: VALÓDI :::
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK GÖZ-
pároló telepéből Bareola

COGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

519 9—55

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel bárki által készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grenadine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, narancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség kizárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. Az alkatrészek ára pontos előírással együtt utánvétel bérmentve K 450. Öt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára megbecsülhetetlen, mert a munkás felfrissül, nem részegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik. GROLICH JÁNOS, Angyal-drogeria Brünn 618 szám (Morvaország).

522 4—20

A világháború összes térképei

(Európa, Szerbia, Oroszország, Franciaország, Törökország és Olaszország) különféle kiadásban
és nagyságban kaphatók: ♦

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
könyv- és papírkereskedésében, Csáktornyan

Interurban-Telefon 34. szám

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híze broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti **VAPNA.**

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cenu. Koji treba čeli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cepanoga suha bukova drva ilapora na vagu.

568 90—*

Egy könyvkötő és egy papírkereskedő tanuló felvétetik

Strausz Sándor
könyv- és papírkere-
kedésében, könyvköté-
szetében Csáktornyan

1966/1915.

A csáktornyai kir. járásbiróság.

HIRDETMEŇY!

A csáktornyai kir. járásbiróság közhírré teszi, hogy az állítólag elveszett következő okiratok a »Csáktornya-Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság» csáktornyai cégnek 2292 szám alatt M. M. betűkre kiállított és az 1915. június hó 30 án a tőkéhez hozzáírt kamattal együtt 1147 korona 95 fillér betétet tartalmazó, — valamint 2358 szám alatt Récei Juliska nevére kiállított és az 1915. évi június hó 30-án a tőkéhez hozzáírt kamattal együtt 156 korona 36 fillér betétet tartalmazó betéti könyvecskéknak megsemmisítése iránt az eljárást Özv. Meider Lipótné szűl. Récey Juliska magánzó, csáktornyai lakos kérelmére folyamatba tette. Ennél fogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatást követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mufassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Csáktornyan, 1915. évi augusztus hó 6-án.

Bertin s. k. jbiró.

526 1—1

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) Csáktornya

könyvnyomda könyvkötészet
könyv-, papir- és írószerkereskedés

ALA-
PITVA
1883-
BAN

A legújabb gyorsajtókkal és segédgépekkel van felszerelve. Elvállal minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, a legjutányosabb árak mellett.

Könyvkötészetében mindennemű bekötések a legpontosabban és jutányosan készíttetnek el.

16 **tanulónak** ruházat és teljes ellátással felvétetik **MAYERCSÁK BÉLA** vegyeskereskedésében Csáktornyan. 028 1-3

Iparos és kereskedő előfizetőink cégét
a rovatban díjmentesen
közöljük

Iparos és kereskedő előfizetőink névjegyzéke

Iparos és kereskedő előfizetőink cégét
a rovatban díjmentesen
közöljük

Bőrkereskedő:
Mayer Testvérek Csáktornya

Borbély és fodrász:
Nádasi Nándor Csáktornya
Mik Szilárd Csáktornya

**Mézeskalácsos és vass-
gyertyaöntő:**
Tihanyi Mihály Damása

Butorraktár:
Horák Odón (butor- és
koporsóraktár) Csáktornya

Cipész:
Kelemen Sándor, férfi és női cipész
Csáktornya, városház épület

Divatruház:
Liszt és Brodnyák Strádóvár

Fényképész:
Ifj. Kovács István Csáktornya

Férfi szabó:
Ivácsics Ignác Csáktornya
Bedics Ferenc Csáktornya

Fűszerkereskedés:
Mayercsák Béla (köszén,
faszén, magvak és a
»Műtrágyát Értékesítő-
Szövetkezet« raktára Csáktornya
Gräner Testvérek Csáktornya
Mráz J. Csáktornya
Deutsch Salamon Csáktornya
Hirschsohn Henrik Csáktornya
Strábia Testvérek Csáktornya
Deutsch Rezső Kiszabadka
Toplák György Drávasiklós

Kávéház:
Prückler K. Zrínyi kávéháza Csáktornya
Földes Mór Royal kávéháza Csáktornya
Deutsch Jenő Csáktornya

Kötélgyártó:
Dornik Rezső Csáktornya

Kőfaragó és sirkőkészítő:
Terasztényák Bódog Csáktornya

Mészáros:
Antonovics József Csáktornya

Óras- és ékszerész:
Pollák Bernát Vараздин

Pezsgőgyár:
Muraközi Pezsgőgyár Csáktornya

Pék:
Petrics Viktor Csáktornya
Petrics Ágoston Csáktornya

Szállító és deszkakereskedő:
Löbl Mór és Fia Csáktornya

**Uri- és nőidivat, játék- és
diszmodár:**
Kelemen Béla Csáktornya

Vaskereskedés:
Bernyák Károly utóda
Binder Károly Csáktornya
Prostenik Gusztáv Csáktornya

Vendéglők:
Prückler Károly Csáktornya
Pecsonnik Ottó Csáktornya
Henesey Ágoston Csáktornya
Antonovics József Csáktornya
Budai József Csáktornya
Horváth Mihály (Fehér
galamb) Csáktornya
Deutsch Jenő Csáktornya

Kelemen Imre Csáktornya
Prusácz Alajos Csáktornya
Deutsch Zsigmond Csáktornya
Schlesinger Mór Csáktornya
Bagola István vendéglője Csáktornya
»A vasúthoz« Csáktornya
Singer Salamon Kiszabadka
Sójtóry János Drávanagyfalu
Novák József Drávanagyfalu
Deutsch Adolf, nagyv. Drávasárhely
Kovács Mihály korm. Drávasárhely
Leitmann Bálint Szentilona
Feigeltöck András Budapest, VII., Klau-
zál-tér 13.

Kozjak Mihály Kiszabadka
Baumbach Rezső Szentilona
Reiner János Ráckanizsa
vegyeskereskedés, Petánczi savanyuvíz
központi raktár és szállítási vállalat
Hódosi Vilmos déli vasúti
vendéglős Csáktornya
Spitzer Elek vegyeskeres. Pusztafa
és kormcsáros

Vászonkereskedő:
Szivoncics Antal Csáktornya

BENZOLINE

A BENZINT TELJESEN PÓTOLJA!

Motortulajdonosok!

Sikerült gyártmányomat annyira tökéletesíteni, hogy nem szükséges többé:

- 1) benzinnel vagy aetherrel való befecskendezés
- 2) nem szükséges a gyújtófej melegítése
- 3) nem kell a levegő hozzájárulását megszorítani,

hanem:

BENZOLINE minden rendszerű motorhoz egyöntetűen a motoron való minden változás nélkül, kiválóan alkalmas,

BENZOLINE használatánál a motor könnyen indul,

BENZOLINE használatban rendkívül olcsó, átlagban 400 gramm kell óránként egy lóerőre.

Hogy ezt bizonyítsam, gyáramban a következő rendszerű motorokat állítottam fel és tartom az érdeklődők részére állandó üzemben:

1) Climax	6) Polke
2) Lux	7) Warchalovsky
3) Langen & Wolf	8) Benz
4) Osers & Bauer	9) Pohl
5) Daimler	10) Mayer

Oly egyéneknek, kik magukat hatósági bizonyítvánnyal mint komoly érdeklődőket igazolni tudják, még pedig községenként legfeljebb 3 személynek Wienbe való utazás költségeit megtérítem.

A benzoline ára egész waggonvételnél 110.— Korona

„ „ fél „ „ . 115.— „

kisebb vételnél 125.— „

helyt wien gyáramból vashordókban szállítva, készpénzfizetés ellenében. Utánvételes rendeléseket nem eszközölök.

527 1—3

M. Elfer, Wien I. Krugerstr. 3.